

Simplicit̄ aut̄ est qđ nullo addito dicis-
vt qm̄ bonū est aut p̄trariū. vt patrē macra-
re nō dicis bonū eē. s; quibusdā bonum esse
nō ergo simpliciter bonū eē. S; deos ho-
norare dicis bonū eē nihil addēs. simplicit̄
eē bonū est. Quare q nullo addito videt̄ eē
bonum vel prauum. vel aliquid qdem taliū
simpliciter dicitur

Hic p̄b̄s maifestat quid vocat̄ dictum simplr̄ et quid dic-
tum fm̄ quid dicens q simplicit̄ appellat̄ q nullo ad-
dito dicitur. i. p̄ nullum additū restringitur. vt simplici-
ter dicitur q aliquid est bonū sine determinatōe q̄cumq;
sive restringēte. Scđm̄ quid vero dicitur est. qđ accipitur
cū determinatōe determinate. Et est vt mactare patrē
non dicimus simpliciter bonum. s; dicim̄ ipsum quibus-
dam gentibus bonum q̄ putat̄ esse pietatem. Deos id
est boies diuinos q̄ p̄cipatē dī dicitur. honorare dici-
mus bonum simpliciter. nihil addens. Et sic qđ nullo ad-
dito bonum vel prauum hoc dicitur bonum simpliciter p̄b̄s

Circa textū expositum sūt dubia.

Prīmū est. *Utr̄ a dicto fm̄ quid ad dictum simplici-
ter arguitur dialectice. Et videt̄ q nō. Quia ab eo ar-
guit̄ sophisticē. s; nō dialectice.* Minor patebit̄ inferius i
libro elendoy. Scđm̄ nō sequitur. fortes est alb̄. mona-
chus. s; est albus. et tñ arguit̄ a dicto fm̄ quid scđm̄ dicit̄

So. sic vt patuit̄ i textu. Ad obiecia i oppositū.
Ad p̄mū est dōm. qđ dēn̄ fm̄ quid p̄t accipi triplr̄. Uno
mō pro t̄m̄io sumpto cū q̄cūq; determinatōe. et sic est cōe
ad p̄m̄ i mō. et ad dictū fm̄ quid a quo sumit̄ locus so-
phistic̄. Scđm̄ sumit̄ p̄ termino sumpto cū determinatōe
restringente. et sic dēn̄ fm̄ quid vocat̄ ps̄ in mō. et ab eo su-
mit̄ locū dialectic̄. et sic ista p̄sideratio q̄ posita est i textu
vt inq̄. Albert̄ sumpta est sive data p̄ quādā elargatōez
p̄cedent̄ loci a p̄e i mō. et toto. Ter sumit̄ p̄ termino
sumpto cū determinatōe diminūete. aut distrabete. et tñ a
dicto fm̄ quid ad dēn̄ simplr̄ trahit̄ argumētū sophisticū
cū. vt infer̄ dicit̄. vt fortes est bō mortuū. q̄ est bō. Ad se-
cūdū dōm est. qđ dēn̄ fm̄ quid. et dēn̄ simplr̄ nata sūt eē
due determinatōes alicui. tertij. tunc nō v; p̄ia. et sic est b̄.

S; dices nō sequitur. fortes est naturalr̄ cast̄. vel liberalr̄.
s; fortes est cast̄. vel liberalr̄. et tñ instātia dicte solutōis nō
h; locū. So. tūc bñ arguit̄ qđ em̄. cui apponit̄ ref̄-
mia. nō dē equo. et analogice sic. b. qz isti termini cast̄
et liberalis nō dicūt̄ vniuoce. et hñte bñt̄ castitat̄. et libali-
tatis. et eo qđ est idiat̄. et disposit̄ ad talem habitum.

Secūdum dubiū est.

De q̄ p̄bi quo dētonū est mactare p̄ntea i suanis. vt vt
alij dicūt̄ i triuallis. So. Albert̄ text̄ qui hñt̄ triuall
p̄ dupl̄. et post mediā syllabā corrupti sūt i vicio scripto.
rū. Et dē. eo. qz ij lr̄ā q̄ in figura videt̄ duell. qđ dueli
nec qđ in ij lr̄ā. p̄tra hñtur i lōgū. in duas ll̄ ē trāformā.
Et s̄ dicit̄ Albert̄ q̄ gens illa dē ligua eoz. triuall. q̄ in lati
no sonat mactatores vel occisores. Et aut̄ gens sclauo-
rū in dalmatia in greco. et vngaro s̄ versus oriētē. ha-
bitas. cui duces cū p̄te gen̄. sup̄ fluuiū q̄ albia dē in ter-
ra q̄ nūc saporina dē veniēs ibidem vsq; hodie bitat. et locū
suebitatōis a p̄ia a qua venerūt nōiauerunt triuaniā

Et sic aut̄ illi gentis religio q̄ pium reputant occidere.
quos reputat̄ miser os i vita. Et s; ḡ ḡ b̄ b̄ s̄ o s̄ d̄ a u d̄ o s̄ c e
c o s̄ l̄ a l i c̄ i n u r i l e s f i l i o s o c c i d i t̄ p a t r e s s e n i o p̄ f e c t o s
et senes ne i miseris viuāt occidūt. et sepeliunt reputātes
hoc i ista terra pietatē. Et s̄ dicit̄. Albert̄ pro m̄cipō.
hoc ab icol p̄rēs didicit̄ oculata fide aspexit̄ tumulos oc-
cisoz. filijs qui patres et matres occiderūt in indicatib;
p̄spexit̄. Sūt aut̄ boies. p̄ceri. fortes et pulchri. vsq; hodie re-
ligionē suoz patz i occasiōe parētū obfūates. put̄ b̄ cuz
multis alijs ad lōgū iuenies i p̄mētarijs sexti tractat̄
p̄tri b. vbi positi sūt circa fallaciā a dicto fm̄ quid ad dic-
tū simpliciter diuersay gētū morib; catholicoz. nō con-
formiuz. Et tñ de scđo topicoz dēn̄ sufficiat argumē-
ta vō cōiar nō nulle pōnes disputabiles b̄ breuitatis cā
omissa diffuse habētur in tractatu de loc̄ dialecticis to-
pice. h̄etij. et huius libro topicoz correspondente

Trū aut̄ sit maḡ eligēdū aut meli-
us duū. vl̄ pluriū. ex his p̄spiciēdū
Prīmū aut̄ dēfinit̄ qm̄ p̄sideratio
nē facim̄ nō de plurimū distātib;
et magnā ad iuicē d̄r̄āz hñtib; Null̄ em̄ du-
bitat̄ vtz beatitudo vl̄ diuitie appetēde ma-
gis. s; de his q̄. p̄inā s; et de quib; dubita-
m̄ vtz o; apponere maḡ. eo q nulloz vide-
mus alteri ad alterz p̄minētā. palā s; i his
qm̄ oñsa p̄minētā vl̄ vna l̄ plurib; p̄stituet̄
intellectus. qm̄ h̄ est magis appetendū. qđ
eorum est p̄minens.

Sic est et̄ lib̄ topicoz in quo. p̄ postq; termina-
uit de p̄blemate simpliciter inberentē et accēt. Incipit̄ de-
miare de ānc̄o accidētis. qđ est p̄p̄atio fm̄ maḡ. et mi-
nus. Et diuidit̄ in tres tractat̄. In p̄ tractatu deter-
minat̄ de p̄blemate accēt. et p̄p̄atio et p̄tracto. In scđo de-
miat̄ de p̄blemate p̄tracto. et nō p̄p̄atio. vl̄ et p̄p̄atio tñ et
nō p̄tracto ibi (ijdem sūt loci) In 3̄o dē t̄m̄iare p̄blema
p̄ticularē i dēfinitū ibi (Si aut̄ p̄ticularit̄) fm̄ tractat̄
diuidit̄ in quatuor capla. In p̄o determinat̄ de p̄blemate cō-
p̄atio et p̄tracto fm̄ materiā eligibilē et eligentē. Et p̄o
nit̄ intentū dicens q̄ in h; libro p̄spiciēdū est duob; vel
plurib; accidētib; ad materiā p̄tractā fm̄ maḡ. et mi-
nus ad iuicē p̄p̄ati. qđ maḡ. aut melius est eligendū. et
qz electio vt inq̄t̄ damascen̄ in duob; l̄ plurib; p̄p̄o sūt b̄
alteri vel alijs p̄p̄eare. Et in p̄mis determinandū est i hoc
p̄mio q̄ nō est faciēda i p̄posito p̄sideratio de his q̄ plu-
rimū distāt. et maximā ad se hñt̄ d̄r̄ā. qz i illis p̄minē-
tia vni sup̄ alterz est maifesta. Cui ex̄ est. Null̄ dubi-
tat̄. vtz beatitudo vel diuitie sint magis appetēde. Quia
omnes appetūt beatitudines q̄ est in bono sine impedim̄-
to miserie viuere. et p̄pter illam beatitudinē agunt̄. qđ qđ
agunt̄. vt dicunt̄ stoici. Diuitie vero non appetuntur nisi
in q̄tum p̄ti beatitudinis p̄mixte sūt q̄ ps̄ est sufficiens
esse. qz diuitie sufficientiam dare putantur. eo q̄ genera-
lis fideiussor sunt future necessitatis. vt te nūm̄itate
mēsurabili dicit̄ philosop̄. quito ethicoz. et ideo diui-
tie referuntur ad beatitudinem. ab his a quibus appetū-
tur. p̄pter qđ nulli dubitant̄ beatitudinem plus q̄ diuiti-
as appetendam. De sic igitur distantibus non oportet
facere considerationem artis. Sed opus ipsius ar̄ est

considerare q̄ sunt p̄p̄tina in forma boni eligibilis. r̄ re quib' rationabilr̄ dubitare possum' utz̄ cōparoz̄ id est quod duoz̄ p̄positoꝝ oꝝ magis bo' esse vel mag' eligēdū esse eo q̄ nullā statim p̄ma facie videam' alteri' ad al' terz̄ p̄minētā in bono r̄ eligendo. r̄ te h̄ sic p̄pato oꝝ fa cere cōsideratōez̄. Palā igit̄ est ex his q̄ dicta s̄t. q̄ of tensa p̄ artem differentia in his q̄ dicta sunt per artem h̄z̄ p̄minētiam in bono vel eligibili. vel vna p̄minen tia vel pluribus si plures s̄t rōnes p̄minētiarum con struet̄ p̄blemaz̄ r̄ iformabitur itellec' p̄actic' qm̄ h̄ ē p̄ eligendum q̄ est inter illa p̄minens alteri.

Circa exordium istius libri sunt dubia

Primum est. Quare p̄ in speciali libro deoꝝ cōmuniare p̄ble ma de eligendo vel fugiendo. So' qz̄ ip̄m distinctū est ab oib' alijs p̄blematib' p̄ dīas q̄ ponunt in re finitione eius. r̄ id p̄ alia p̄ncipia ē cōmuniandum. r̄ in speciali libro s̄nt et̄ p̄blemata ethica i vna forma eligendi r̄ fugien di vnita r̄ finita s̄t ad formā vnā cōm. physica vō r̄ lo gica i vna forma vniunt̄. h̄ fm̄ materiā infinitā remanēt r̄ sic finita sunt q̄ i physica r̄ logica ad materiā p̄tracta r̄ r̄ ḡ te illis speales libri fieri nō p̄t̄ sed solum de ethicis ad materiā contractis

Secundum dubium est.

Quo p̄ in hoc libro reſmiat̄ de p̄blematib' ethic' cuz̄ tñ hoc videatur spectare ad libz̄ ethicoꝝ. So' Alteri duplex est ethicoꝝ cognitio. Vna ex p̄p̄ijs p̄ncipijs q̄ s̄t cōsuetudo volūtariuz̄. iuoluntariuz̄ eligētia r̄ h̄mōi q̄ p̄ tinent ad ethi cā. Alia aut̄ speculatiua rationum quare quid eligibile s̄tue fugibile contenditur r̄ illa p̄tinent ad dialecticum. r̄ illam scientiam intendit philosophus h̄ tradere non faciendo considerationem p̄ inspectōes eo rum q̄ antecedunt vel cōsequuntur p̄dicatum vel subie tum. p̄blematis sicut in anteriori libro. h̄ tantum dāb̄ tur maxime eligendi regule. qz̄ ille rectificat̄ intellec tum p̄acticum ad eligendum recto. Consideratōez̄ vō per inspectōez̄ eoz̄ q̄ sunt in subiecto vel p̄dicato proble matis magis s̄t ad istruendum intellectū speculatiuum

Primum q̄ dicitur v' certi' est magis eligendum eo qd minus est huiusmodi.

Hic p̄bs̄ p̄sequitur suum p̄posituz̄. r̄ p̄t̄ p̄ duas cō sideratōez̄ ex p̄re eligibilis. P̄tia ē p̄positio duob' bonis illud qd est mag' diuturnuz̄ est magis eligendū r̄ eligi bile q̄ illud qd est min' diuturnuz̄. Sc̄do compando bo' eligibile ad nos ista cōsideratio. qz̄ p̄positio duob' bonis illud est magis eligendum. qd est magis certum q̄ illō qd est minus certum.

Circa tertium est dubium

An illud qd ē p̄manēt' r̄ certi' sit eligibili'. Et videt̄ q̄ nō. qz̄ ferz̄ ē p̄manēt' r̄ diuturn' pane aut eq̄ r̄ ferrū n̄ ē mag' eligēdū igitur. Sc̄do egritudo vni' ani ē diuturn' oꝝ egritudo vni' diei r̄ s̄t r̄ medicina vni' ani ea q̄ ē vnus septimanē. r̄ tñ h̄ nō s̄t mag' eligēda nec melioꝝa. Tertio scia ē certior d̄t̄er tñ nō ē eligibilior. igit' p̄ma ps̄ p̄bas qz̄ scia p̄cedit ex necēarijs q̄ nō p̄t̄ alit̄ se h̄re. vō r̄ r̄ rep̄d̄z̄ ex actib' volūtarijs q̄ s̄t multuz̄ mutabiles. So' sic qz̄ nihil eligit̄ nisi fm̄ q̄ ei' bo' cognoscatur. h̄ boitas nō est p̄fecta nisi aliquo' sit p̄manens. igitur diuturn' r̄ certi'

magis eligendum. Et boitas est cā eligibilitat' ergo qd est diuturnius r̄ certi' bo' est magis eligendus. Ad obiecta i oppo' Ad p̄m est dōm. qz̄ cōsideratio h̄z̄ vrita tem ceteris parib' r̄ si fiat p̄p̄atio in diuturnitate ferrū est fm̄ hoc mag' eligēdū. S̄z̄ si fiat p̄p̄atio i alio sc̄z̄ q̄ ad nutritionē pais ē eligibilior. si quo ad h̄ q̄ ē citi' trāssire itez̄ equ' eligibilior est. Ad sc̄dm est dōm. qz̄ ista p̄side ratio est vā. p̄positio duob' eiusd' sp̄ci. r̄ nō h̄ntib' d̄z̄z̄ n̄ si q̄tū ad diuturnitatē vel certitudinē. Ad tertiu' ē dōm qz̄ si fiat p̄p̄atio certitudinē vtiqz̄ scia ē melior d̄t̄er. h̄ si fiat p̄p̄atio i aliquo alio sc̄z̄ quo ad hoc q̄ est dicit bo' ab solute. vō est melior scia. qz̄ d̄t̄er aliq̄s simpliciter teno minatur bonus. non autem scia. qz̄ d̄t̄er non contingit male vti scientia autem contingit male vti.

Et qd magis eligit prudens. vel bonus vir. vel lex certa v' studio. si circa singula dicit in eo qz̄ tales sunt. vel in vno quoqz̄ genere scientes. vel q̄cunqz̄ plures vel omnes. r̄ in medicina vel in edificijs q̄ plures medicorum vel omnes. vel q̄cunqz̄ omnino plures v' d̄ nes. vel omnia vt bonum. Omnia em̄ bonū appetunt. o' portet autem dicere ad quicquid fuerit vtile qd dicitur est. Est aut̄ simpliciter quidē meli' r̄ mag' eligēdū qd s̄z̄ melioꝝe disciplinam. Alicui autem qz̄ fm̄ p̄p̄iam.

Hic p̄t̄ septem considerationes ex p̄te eligentis siue in ordine ad eligentem. P̄tia est. qz̄ illud est mag' eligendum qd vir prudens eligit. qz̄ prudens est. q̄ cum ratione eligendoz̄ habet p̄udētiam. Sc̄da illud est mag' eligendū qd eligit vir bon' qz̄ bon' est cā virtute dis posit'. vti i magnis moralib' d̄r. p̄. q̄ nō solus dicto h̄ fac to. p̄bat p̄ amorē honestoz̄ vō r̄ electōnes suas. Ter tia cōsideratio est illud ē magis eligendū qd lex recta est gendum p̄cipit. Lex em̄ recta vt dicit tull' est ius scrip tum vlciscens iustum. p̄hibensqz̄ contrarium. r̄ ideo lex recta non p̄cipit eligere nisi iustum r̄ honestum. r̄ in ist' tribus considerationibus videtur philosophus tāge re tres ptes morales philosophie. scilicet ethica. econo micam. r̄ politicam. Quarta consideratio est. Illō est magis eligendum circa singula qd studio si dicunt eligendum. qz̄ studio si sunt boni. r̄ circa singula ip̄i sunt optimi. r̄ talibus est credendū qz̄ experētia r̄ affectu lo quuntur. Quinta est. Illud est magis eligendū in vno quoqz̄ genere negocij l' art'. qd p̄les l' omnes p̄cipit eligenduz̄. vt ad nauigandum nauta sciens. qz̄ pl' videt̄ oculi q̄ ocul'. Sexta est. Illa sunt magis eligenda in bonis ad vitam ordinatis q̄cūqz̄ plures dicunt eligenda. r̄ hec diuersificatur in plures vel omnes. vt in medi cina q̄cunqz̄ omnes vel plures medici eligunt. qz̄ p̄les vel omnes plus sunt experti q̄ vnus. r̄ similiter in edifi cijs. Septima. Illud est magis eligendum qd oia entia appetunt r̄ sic est de bono diuino. oia em̄ bo' diuinū appetunt. r̄ p̄pter illud agunt q̄cquid agunt. hoc autem ē esse fm̄ qz̄ elumen p̄me cause quo illuminat omnia crea ta ipsum analogice p̄ticipantia. simpliciter autem ma gis eligendum est qd est secundum melioꝝem discipli nam. vt quod precipit eligi scientia virtutis biroice.

Tertius liber

alicui alicuius est secundum propriam disciplinam ut fabro eligendum est quod precipit fabrilis et politico quod precipit civilis. et hoc est legitime inspicere perditos eligibiliter et rationales et accidentales

Dein quod hic aliquid eo quod non in genere. ut iustitia iusto. Nam si quis in genere bono. illud autem non. et hoc quidem bonum quid illud autem non. Nichil enim dicitur quod genus quod non est in genere ut albus homo. non est quod color. Similiter autem in alijs.

Illud est secundum eam in quo potest separari rationes ex parte forme eligibiliter. Primum est illud est magis eligendum quod est per se in genere. illud quod non est per se in genere. ut iustitia est magis eligenda quam iustitia quod iustitia est quiddam fixum et firmum in genere quod est bonum. ut spiritus sanctus. iustitia vero est operum iustitie effectus. et ratio de creatura est. quod hoc est iustitia secundum sui naturam est in bono quod est bonum. illud autem quod est iustitia. sic actio vel effectus. non est in eodem genere. sed in genere actus. et potest esse non bonum simpliciter. ut iustitie operum quod est dampnatio et punitio aliquid non bonum est eligibile. ut si dicatur iustitia vel bonum iustitia. hoc non est ita quidem. et tunc ratio electionis est. quod iustitia est causa iustitie. et causa est magis eligibiliter causa. Quod autem non sit etiam in bono. sic in genere per quod sic albus homo. non dicitur quid in genere coloris. ita iustus homo vel iusta actio vel iustitie effectus. non est bonitas. sed bonum per informatio. non enim per predicamentum recto factam dicitur genus. ita quod genus recte predicet de eo quod non est in genere essentialiter. sic quid ipsi gl. unde albus homo non est color. Similiter autem in alijs.

Et quod propter se eligendum. eo quod propter aliud magis eligendum. ut sanum esse quam exercitari.

Hic ponit secundam considerationem que est ista. Illud est magis eligendum. quod propter se eligitur. quam illud quod eligitur propter aliud. sic sanum esse in habitu sanitatis. magis est eligendum quam exercitari. vel ambulare quod fit propter sanitatem tanquam propter finem. ut motu corporis. euentem et distenter humorum ab ore stomachi. et sic sanum esse per se eligitur. exercitari autem propter aliud. et sic propter se dicitur per rationem ad ulterio rem finem.

Et quod per se. eo quod per accens. ut amicos iustos esse. eo quod inimicos. hoc enim per se eligendum illud autem per accens. Nam inimicos iustos esse. eo quod inimicos. hoc enim per se eligendum illud autem per accens. Nam inimicos esse secundum accens eligimus ut nihil nos noceat. et autem idem hoc est. quod ante hoc. differt autem in modo. Nam amicos quidem iustos esse per se eligimus. et si nihil nobis debeat fieri. et si in idia sint. Inimicos autem propter alterum ut nihil nos noceant.

Hic ponit tertiam considerationem. Dicens. Illud est magis eligibile quod est bonum per se quam illud quod est bonum per accens. Dicitur autem bonum per se quod in se habet causas bonitatis. sicut bonum honestum. quod sic refinit tullius est quod sua substantiali vi nos trahit. et sua virtute substantiali nos alligit. Item de natura sui est movens ad eligendum. per accens autem bonum est. quod in se non habet causas electionis. sed in alio quodam ad quod ordinatur secundum aliquem modum sequendi ex ipso. Cuius exemplum est. ut magis eligendum est amicos esse iustos. quam inimicos esse iustos. Quia amicitia ut dicitur philosophus tullius et thoxfrastus fundatur

sup virtutem que est causa electionis boni amicos quod est causa electionis virtutis et honesti bonum autem eligere in amicis cum non fundetur super virtutem sed virtutum inimici non potest esse in inimicis. sed in alio quod est occasionatum ex ipso inimicos igitur secundum accens sed ut nihil nos noceant. et hoc occasione est ex eo. quod iusti sunt. iustis autem non vult alicui nocere. Et sic autem locum idem est cum precedente in quo dicitur est quod id quod est per se magis eligendum est quam id quod est per aliter. hoc modo quodam differt quod ille est per respectum ad finem. et iste per respectum ad intrinsecam boni eligibiliter. utrumque tamen est per se vel per accens. Per se autem dupliciter habet oppositionem. Unam ad aliud. et aliam ad per accens. Primum virtus non eligitur propter se. sed propter bonitatem. Secundo virtus eligitur propter se et non per accens. quod gratia sui ipsius. et per accens etiam dicitur dupliciter. sed quod gratia accens sibi vel ex ipso occasionati eligitur. et secundum istas due considerationes manifeste sunt.

Et quod causa boni per se. eo quod per accens. quemadmodum per fortuna. Nam hoc per se. illa autem per accidens est causa bonorum. et si quid aliud bonum. sicut autem in contrario. Nam quod per se est causa mali magis fugiendum. eo quod per accens. ut viciis et casus. Nam hoc quidem per se malum. casus autem per accidens.

Hic ponit quartam considerationem que est ista. Illud quod est causa boni per se. magis est eligendum quam quod est causa boni per accens. que admodum dicitur in eligendo differt a fortuna. quod dicitur est causa bonorum per se. fortuna autem causa bonorum et malorum. quod est diuinitate et gloria preter per accens. quod secundum se non est bona. sed bona ut organa beatitudinis et recondita beatitudinis. ut dicitur per ethicos. Et sic est in alijs si quid aliud est bonum vel fatum casus. et sicut autem in contrario per oppositum. Nam id quod est causa mali per se. est per se magis fugiendum. quam quod per accens est causa. ut virtus est causa mali per se. et per se magis fugiendum est. quam casus siue infirmitas. quod est causa mali per accens. ut paupertates. et miserie que sunt mala per accidens.

Et quod simpliciter bonum eo quod alicui magis eligendum. ut sanum fieri quam secari. Nam hoc quod dicitur simpliciter bonum. illud autem alicui indigenti scilicet sectione.

Hic ponit quintam considerationem que est ista. Illud est magis eligendum quod simpliciter per se bonum est. quam quod est causa boni particulari et alicui. ut sanum fieri est bonum simpliciter. sed secari quod non est causa boni nisi indigenti sectione in quo se putrescit membrum est bonum secundum quid.

Et quod natura est eo quod non natura. ut iustitia iusto. hoc enim natura. illud autem acquisitum. et quod melior et honorabilior inest magis eligendum. ut deo quam homini. et anime quam corpori. Hic ponit sextam considerationem que est ista. Illud est magis eligendum quod est bonum ex natura. quam illud quod non est bonum ex natura. ut iustitia est magis eligenda iusto. quod eligitur ut acquisitum. quod iustitia non potest amittere bonitatem. sed iustitia bonum. et sic iustum est bonum per accens ratione operationis bone.

Circa textum sunt dubia. Primum est. An verum sit quod iustum non est in genere est tamen secretum et abstractum sint in eodem genere. Sed iustum accipitur dupliciter. Uno modo per suo principali. et sic est in genere boni. sic iustitia. Alio modo pro tenore. et sic non est in genere boni nec qualitatis per se saltem. et sic intelligitur dictum philosophi.

Secūndum dubium est

An iustitia q̄ est i gñe sit maḡ eligenda q̄ iustū Et vi-
retur q̄ nō q̄ iustitia ē p se i gñe r iustū nō r tñ iustitia
nō est maḡ eligibil iusto So sic vt i vltia p̄sideratio
ne dñi est Ad obiectū dōz est q̄ cetera nō s̄paria qz
illa pl̄ dñit q̄ p̄s b̄ q̄ est esse i gñe Sed forte dices
iustū est meli iustitia q̄ iustū est maḡ eligendū. Ans p̄z
qz s̄bia est melior acc̄te S̄bitate ent̄ s̄u nature s̄
st̄ria est melior acc̄te s̄ nō bonitate moris.

Et qd̄ melioris ē p̄riū meli q̄ qd̄ peiorz
vt qd̄ dei q̄ qd̄ hōis Nam fm̄ cōia i vtr̄sqz
nihil dñit ad iuicē p̄rijs at̄ alteꝝ ab altero
differentijs sup̄at

Hic p̄ p̄t̄ duas p̄sideratōes ex p̄te s̄biecti s̄ue mate-
rie i q̄ ip̄ eligibil̄. P̄ia ē illd̄ est maḡ eligendum qd̄
melior r nobilior s̄b̄cō iest sic p̄riū ei q̄ id̄ qd̄ peiorz
r ignobilioris est p̄riū Meli at̄ est qd̄ melior v̄tute ē
p̄fectū vt melior est v̄t̄ reḡ q̄ milit̄ r v̄t̄ hōis q̄ leonis r
v̄t̄ hōis v̄na q̄qz ei r̄p̄ to v̄t̄ hōis v̄t̄ hōis v̄t̄ hōis v̄t̄ hōis
rabili at̄ est qd̄ i tem̄ r̄cōe op̄ū s̄ue v̄t̄ hōis maiorē meruit
bonozē recipe tāq̄ v̄t̄ hōis p̄riū r sic qd̄ iest v̄o vt to s̄ue
v̄t̄ hōis meli est r maḡ eligendū qd̄ iest v̄o hōis v̄t̄ hōis
r qd̄ iē aie corpi s̄z p̄riū corpi v̄t̄ hōis p̄rijs ei p̄siderā
dū ē qz s̄z cōia q̄ i vtr̄sqz s̄t̄ v̄o s̄z v̄o aia r corpe nihil
dñit qz cōe n̄ ē rō differēdi s̄ p̄ueiendi s̄ i p̄rijs dñit̄ijs
q̄ ex s̄b̄cō fluit̄ alteꝝ ab altero sepatur r efficiatur meli
qd̄ melior iest.

Et qd̄ ex p̄orib̄ l̄ meliorib̄ l̄ honorabilio-
ribus est melius vt sanitas robore decore
Nam hoc quidem in humidis r siccis sim-
pliciter aut̄ dicēdū ex quibus p̄us p̄stitutuz
est aial illa vero i posteriorib̄. Nam robur in
neruis ē r ossib̄ decore aut̄ mēbroꝝ q̄dam
elegans cōmensuratio esse videtur

Hic p̄t̄ sc̄dam p̄sideratōes dicens q̄ ip̄ciendum
est in s̄b̄cōm quo ad p̄ncipia p̄stuentia ip̄m r sic maḡ
eligendū est qd̄ est ex nobiliorib̄ v̄l p̄orib̄ p̄ncipijs s̄b̄cō
r sic i tria ip̄ciendū est Quia aliqd̄ iest p̄orib̄ s̄biecti p̄n-
cipijs r tale est to s̄fundamētale qd̄ iest fm̄ v̄t̄ hōis p̄mo
rū p̄ncipioꝝ. Sc̄do est to s̄mel̄ qd̄ iest h̄z v̄t̄ hōis meliorz
cōstituentiū s̄b̄cōm r est to s̄honorabili qd̄ iest h̄z v̄t̄ hōis
honorabilioꝝ p̄ncipioꝝ s̄b̄cōm p̄stuentiū. Ex p̄mi i cor-
poralib̄ v̄o is est sanitas q̄ est maḡ eligenda robore r
core eo q̄ est to s̄fundamētale qd̄ sic ostenditur Quia
sanitas consistit in humidis r siccis p̄mo complexionā
tibus omnia membra r humores ex q̄b̄ omnia similia
membra generantur quibus turbatis omnia necesse ē
turbari r sic simpliciter p̄ora dicendum est esse illa ex q̄
bus vt p̄mis fundamētis constitutuz est aial. Robur
autem r decore consistunt in posterioribus non complexio-
nantibus Quia robur consistit in neruis r ossibus mē-
bra dissimilia p̄ponentib̄. Decore vero consistit in mem-
bro v̄l corpore bene disposito eo q̄ decore videtur esse q̄
dam elegans cōmensuratio p̄ponentium fm̄ recentia
p̄portionate q̄litate r congruentiam corpis

Circa textum est vnicū dubium.

Itud. An illud sit melius maḡ eligendū qd̄ iest me-
liori s̄b̄cō r et illud qd̄ est pus Et videt̄ p̄ q̄ nō qz ig-
norātia iest meliori s̄b̄cō s̄ aie q̄ sanitas q̄ iest corpi et
tñ ignorātia nō est maḡ eligenda sanitate. Sc̄do si p̄-
us est meli tñ illud qd̄ iest h̄z sensibile aiaz esset meli
q̄ id̄ qd̄ iest h̄z rōnal. Quia i gñatōe p̄or est sensibile q̄
rōnal vt videtur p̄ dicere So sic vt dñi est i textu
Ad obiecta Ad p̄m est dōm. Q̄ p̄sideratio d̄z itelligi te
bis q̄ iustant meliori vt meli est r p̄ p̄pationē ad finē in
quē ordiatur mō aia nō ordiat̄ in ignorātia tanq̄ in s̄-
nem. Vel dōm est q̄ itelligitur ex bis q̄ positue iustant
r ex oppoito ex bis q̄ p̄uatie iustant. Quia sic̄ habit̄ s̄-
iecti melioris melior ē ita p̄uatio melioris s̄biecti p̄ior
est vt p̄ior est ignorātia q̄ egritudo s̄ic̄cia melior ē sa-
nitate Ad sc̄dm est dōm q̄ rōnal vt inq̄t Alter p̄
gñatōe p̄or est qz p̄p̄ior ē efficiēti itelligēti q̄ sensu
bilis. Vera tñ solutio ē q̄ in materialib̄ q̄ ex materia
educunt̄ tenet p̄sidera aia at̄ rōnal nō educat̄ ex mate-
ria qz nō est corp̄ nec harmonia corp̄is nec aliqd̄ bar-
monia p̄is s̄ v̄mbra q̄dam r imago itelligētiē

Et finis his q̄ s̄t ad finē maḡ eligendus videtur esse

Itud est etiā caplm̄. In q̄ p̄ p̄t̄ p̄sideratōes ex p̄te
cē finalis r efficiēti ip̄ eligibilis. Et p̄ p̄t̄ quattuor
ex p̄te cē final̄ eligibil̄. P̄ia ē q̄ finis ē maḡ eligendus
bis q̄ s̄t ad finem. Quia ea q̄ sunt ad finem non eligim̄
nisi i q̄tum sunt ad finem

Et duūm qd̄ est p̄inquis finis

Hic p̄t̄ sc̄dam p̄sideratōem q̄ est ista. Inē media q̄ s̄t
ad finē ordiata illud est maḡ eligendū qd̄ est fini p̄p̄iū
us. Quia media sumit̄ v̄t̄ hōis s̄ua a finē s̄ q̄to p̄in-
quiora s̄t̄t̄i tāto s̄t̄ meliora

**Et oīno qd̄ ad vite finē appetibili maḡ
q̄ qd̄ ad aliqd̄ aliud vt qd̄ ad beatitudinē cō-
tēdit q̄ qd̄ ad prudētiā. Nam qd̄ ad beatitudi-
nem contendit magis eligendum**

Hic p̄t̄ etiā p̄sideratōes q̄ est ista. Inē media q̄ sunt ad
p̄es fines illd̄ qd̄ est ad finem meliores magis eligendū
est sic̄ illud qd̄ ordiatur ad fines toti v̄te humane ma-
gis est eligibile q̄ id̄ qd̄ est ordiatur ad aliud sicut ad
finem r h̄ modo melius r eligibilis est qd̄ ad beatitudi-
nem q̄ est finis toti v̄o is cōtēdit r ordiatur q̄ qd̄ ad
prudētiā q̄ est p̄p̄ie eoz q̄ p̄ferunt ad vitā monasticā
economica v̄l ciuilem p̄ferendam

Et possibile impossibili

Hic ponit quartam consideratōem q̄ est ista. Inē ea
q̄ sunt ad finem maḡ eligenda possibilia q̄ impossibi-
lia id̄ est illud magis eligendus p̄ qd̄ potest attingi finis
q̄ id̄ p̄ qd̄ non potest attingi

Circa textum expositū sūt dubia

P̄m est quō d̄ p̄ p̄ma p̄sideratōe q̄ finis ē maḡ eligē-
dū q̄ media cū tñ finis s̄z p̄b̄z s̄ ethicoꝝ n̄ cadit s̄b̄ dectō
ne s̄ solū medio So nihil p̄b̄z aliqd̄ cē finē respectu
aliquoz r respectu alioꝝ habere rationem mediij ordiati
in finē. An d̄t Albe q̄ d̄z i ethico elec̄ nō ē finis s̄iē ibi
electio vt ē acceptio rōnis ei qd̄ ex consilio r̄termina

Tertius liber

tum est. *Ex illis autem est eorum que sunt ad finem hic autem sunt
miser electio finis que est acutus rois determinatis in his me-
luis qm rōem boni cōpanē r libranē ad inuicē. Ultim⁹
tū finis simpliciter non est eligibilis sed appetibilis vt
in alijs locis habet determinari.*

Secundum dubium est.

Quo finis est eligibilior medijs cū tñ ipse habeat rōnes
termini r media rōem cāe Solo finis accipit dupl'r
vno mō p termino alio rei quōd p̄ctus ē termin⁹ linee A-
lio mō accipit finis p illo quōd mouet efficiētē r sic ad
huc dupl'r accipit vno mō fm q est in itēde efficiētis r
sic est cā r nō effect⁹ r sic grā eius agit omne illud quōd agit
Alio mō p̄siderat fm ēe a quōd habet in effectu a pte rei r
sic est effect⁹ r ita finis vt mouet intentōem efficiētis si-
ue agētis magis ē eligibil' Sed diceres plura bona sūt
magis eligēda q̄ pauca s̄ media ad finē sunt pla fin' tñ
vniq̄ media sūt eligēda fini. Solo maior hz vita
tem in his q̄ sunt bona fm se r nō in his q̄ sunt bona i or-
die r respectū ad aliō quēdam sūt media ordiata ad finē

Tertium dubium est.

Quo dicitur in q̄ta p̄sideratōe q̄ media possibil' sūt magis
eligēda q̄ impossibil' cū tñ impossibil' nulla sit electio
vt dicitur tertio ethicorū Solo alteri impossibil' non re-
bet capi hic p illo quōd est simpl'r impossibile siue p medio
quōd nō p̄r attigere finē aliquo mō s̄ p illo quo hito diffi-
cile est attigere finē r sic negat facilitatē tñ r p oppositū
mediū dicitur possibile p quōd possumus facill' mediū attigere

Amplius duobus effectiuis ex tribus cui⁹
finis melior est r ipm melius.

Hic p̄s p̄sideratōes ex pte cāe efficiētis r sunt
due Prima est duobus ex tribus effectiuis cui⁹ effectiu' fi-
nis ē melior illō effectū ē melius r eligibil'ius. Ex plū
est vt dicitur est effectiu' a b̄titudinis medicina vero sanita-
tis mō beatitudo melior est sanitate

Ex effectiuo autē siue ex portōne qm plus
supat finis finē q̄ ille p̄riū effectū vt b̄tū-
do pl' supat sanitatē q̄ sanitas sanitatē q̄re
effectū b̄titudinis mel' sanitatē. Nā q̄tū bea-
titudinis sanatiū. sanitas autē sanatiū. palaz
ergo qm magis eligendū effectū b̄titudinis
q̄ sanitas nā idem plus supat

Hic p̄s p̄sideratōnem q̄ est ista p̄positis du-
obus finib' r duobus effectiuis quorū vn' pl' supat aliū finē
q̄ finis supat q̄ excedit suū p̄riū effectū tūc efficiēt' finis
supantis mel' ē q̄ effectū finis supati. Ex p̄m ē vt b̄tūdo
pl' supat sanitatē q̄ sanitas sanatiū. q̄ effectū b̄titudinis
melius ē effectiuo sanitatis. Et istō p̄s p̄bat p locū a
p̄mutata p̄portōe sic sicut se hz b̄tūdo ad b̄tūcatōem
ita sanitas ad sanatiū. q̄ sicut se hz b̄tūdo ad sanitatē ita
beatificatiū ad sanatiū. s̄ b̄tūdo melior ē sanitate r eli-
gibilior. s̄ b̄tūcatō mel' ē sanatio r eligibil' r ē ibi p
p̄orto in q̄ttuor rōis q̄ p̄at ibi p̄m ad 3^m. r 2^m ad q̄rtū
Amplius quōd mel' p se r honorabil' r lau-
dabil' vt amicitia diuitijs r iusticia sanitate
et roborē. Nā hec q̄dē p se honorabil' r lau-
dabil' illa p̄o n̄ p se s̄ p̄ter aliō Null' ei bo-

norat diuitias p̄ter se sed p̄ter aliō amicitia
p̄o p̄ se r si nihil debeat nob' aliō ab eā ēē

Hic p̄s p̄sideratōnes sumptas ex p̄rietatib'
boni r p̄mo p̄sideratōes inspiciēdo ad bonū abso-
lute scō ad bonū sufficiens scōa ibi (Et q̄ oibus his) r
itēz p̄mo p̄sideratōes inspiciēdo ad bonū vñ nō
addēdo sibi aliq̄d scōo addēdo sibi aliq̄d scōa ibi (Am-
pli' pla bona) Primū diuidit i duos fm q̄ p̄ter duas cō-
sideratōes scōa ibi (Ampli') Prima p̄sideratio est ista
quōd p se est mel' laudabil' r honorabil' magis ē bonum
eligendū q̄ illō quōd solū bonū ē p̄ter aliō sicut amicitia ē
magis eligēda diuitijs r iusticia sanitate r roborē. Quia
amicitia r iusticia sūt te n̄tero eorū q̄ p se sūt laudabilia r
honorabilia s̄ diuitie r robor sūt te n̄tero nō p se lauda-
bil' s̄ p̄ter aliud in q̄rtū s̄ vt organa referunt ad p se
laudabilia. Ad aliud q̄dē in q̄rtū s̄ ad p se laudabilia re-
ferunt null' em honorat vel reueret vel venerat diuitias
p̄ter se ipas s̄ p̄ter aliud in q̄rtū s̄ sunt sufficiens vt ne-
cessitatis future fiducia s̄ p̄mittētes at amicitia diligi-
mus r honoram' p̄ter se r p se q̄ul' nil' debeat nob' fieri
p̄ter amicitia eo q̄ ipa p se ē dulc' venerabil' r b̄rabil'

Amplius quā duo aliq̄ fuerit valde libimet
ipis silia r nō poterim' p̄minētia aliquid cō-
spicere alteri ad alter. Videndū ex his q̄ se
quunt nā cui⁹ p̄sequēs est magis bonū hoc
magis eligendū si at fuerit seq̄ntia mala cō-
cōsequēs est min' malū s̄ magis eligēdum.
Cū em vtraq̄ sint eligēda nihil phibet diffi-
cile aliq̄d seq̄. Amplius at ab eo quōd seq̄t est p̄si-
deratio nā p̄ri' r poster' seq̄tur r discentez
ignorare q̄d p̄ri' scire aut posterius. Meli-
us aut plerūq̄ quōd posterius sequit. Sumē
dū igit eorū q̄ sequunt vtrūvis erit vtile

Hic p̄s p̄sideratōnem q̄ est ista qm sūt duo bo-
na valde silia in boitate r nō poterim' p̄minētia vnus
ad alter p̄spicere ex his q̄ p se insunt eis videndū ē quōd
eorū p̄minēt ex his q̄ sequunt ad ipa. Nā cui⁹ p se p̄s
est magis bonū hoc ē magis eligēdū q̄ hoc est eligēdū
ad quōd seq̄t magis bonū vel ad quōd seq̄t min' malū. Dicit
aut p̄sequens quōd fm rōem sequit ipm in cōpositū r in ef-
fectu existens quod em sic seq̄tur p̄prie est sicut effectus
eius nobilitatis autem cause nobilitior est effectus hoc at
ideo ē q̄ cui⁹ p̄s est magis bonū magis est eligendū.
Et q̄ p̄ter aliq̄d dubitare an ad bonū p̄ter seq̄t malū
p̄s ridet q̄ mbil' phibet qui difficile aliq̄d sequatur ad
bonū vel alter vel vtrūq̄ in acq̄sitiōe a mō difficile q̄d
dā malū est. Ad bonū tñ nō p̄r sequi malū culpa s̄ tñ pe-
ne r laboris. Et s̄dit p̄s q̄ dupl'r ab ipō quōd sequit
trahit p̄sideratio. Quia vnū sequit ex p̄sitiōe ipi' Al-
terū vero seq̄tur vt cātū ab ipō. Vñ p̄sitiō aliquo in eē seq̄t
aliq̄d fuisse p̄us eo quōd seq̄t ex p̄one. Et scōo seq̄t ex ipō
quod seq̄t ex ipō sicut cātū ex ipō. P̄cedēs at sequit
ex ipō vt cōiter accūs. Exemplū est p̄bi vt si ponam' ali-
quē eē discentē vt cōiter accūs seq̄tur quōd p̄ri' ignorauit.
Scire em poster' ē r ignorare p̄us mō plerūq̄ r in plu-
ribus bonū p̄s r poster' ē mel' r q̄ eligēdū ē posterius
bonū. Dicit aut notāter q̄ cōsequēs bonū plerūq̄ eli-
gendū ē r nō s̄ q̄ aliq̄ p̄s bonū poster' nō ē eligendū.

Sicut obliuio que sequitur et est post sciam. sequit enim fortes obliuiscit alie. g'scunt aliqd. et tñ obli uio n̄ ē eligēda

Amplius pla bona pauciorib? vlt simplr
vl qñ altera alteris insunt pauciora in plib?
Institia aut sic vbi alterz ppter alterū nihil
magis eligendū vtrūq; q̄ vnū. vt sanū fieri
et sanitas q̄ saltas. eo qd sanū fieri ppter sa
nitatem eligimus

Hic pbs ponit p̄sideratōes inspiciēdo ad bonū adū / gendo sibi aliqd. et pmo adiungēdo sibi aliqd ponens i numez cū eo. scdo adiungēdo sibi aliqd nō ponēs in numez cū eo. Scda ibi (Et eadē cū voluptate) In pma p te ponit duas p̄sideratōes Prima ē ppositis plurib? vlt nis q̄ in eadē rōe bona existūt magis eligēda s̄ pla pauciorib? Sūt ar duplr aliq̄ bona pla. scz vlt nūero. vlt qñ altera alteris insunt vt sicut pauciora p̄tēta s̄ in plib? sicut ps eoz. Istud tñ vt dr pbs q̄ pla s̄ eligēda pauciorib? videt institiā haberi nō talē q̄ ipediāt qd dēn ē sed que docet itelligere rē qd dēn est. Est ar hęc institiā in plurib? in q̄b? nō est magis eligendū vtrūq; q̄ vnū qz in eo qz ppter aliō est eligibile nō est p̄ditio aliq̄ qua eligē nisi ea q̄ est ex eo. ppe qd ipm est. et sic vnica rō electōnis est in ambob? et in vno. cū tñ duo s̄ plura vno. s̄ hęc institiā nō instat qz p̄sideratio pcedit in ill in quib? vnū ē ppter alterz vt saltas et sanū fieri ambo nō magis eligū tur q̄ saltas. cū saltas sit cā electōis in ambob? sicut in vno. et sic sanū fieri eligim? ppter sanitatem

Et nō bona bonis nihil. phibz magis esse
eligenda. vt beatitudinem et aliud aliqd qd n̄
est bonū iusticia et fortitudine

Hic ponit scdam p̄sideratōem dicens qz nihil phibet aliqñ nō bona eligibiliora eē bonis. s̄ est bonū cū nō bono aliqñ eligibili. ē q̄ sint duo qz vtrūq; ē bo. sicut p̄tigit qñ bonū sumptū cū nō bono. ppe sui p̄minētiam et excellentiā ē meli? q̄ sint duo bona alia. qz vtrūq; s̄ in gne boni. Et exp̄lificat pbs vt britudinē et aliqd qd par uuz bonū vel indriis est nihil. phibet magis eligēdū esse q̄ iusticiā et fortitudinē q̄ abo sunt bona. qz britudo sola p̄pderat. et nō bonū adiunctū britudini nō diminiuit bonitatē ipi. qz in ethica dicit qz britudo est siue felicitas desiderabilissima est

Et eadem cum voluptate magis q̄ sine
voluptate

Hic ponit p̄sideratōes inspiciēdo ad bo. adiungēdo sibi aliqd qd n̄ pot in nūez cū ipō. Et s̄ q̄truoꝝ p̄sideratōes Pna ē ppositis plurib? voīs q̄ eadē h̄i p̄t cū voluptate et sine voluptate. illa i tpe illo q̄ magis voluptuosa s̄ magis s̄ eligēda q̄ i tpe in q̄ n̄ s̄ ita voluptuosa

Eadē sine tristitia q̄ cū tristitia.

Hic ponit scdam p̄sideratōes q̄ ē ista aliq̄ hita sine tristitia magis eligēda s̄ q̄ eadē cū tristitia sicut frui relicijs in iu uētute q̄ i senectute quādō nō est sensus acut? ad discerendū suauē vel amarum

Et vnūq; qz i quo tpe magis v3 i h̄ et ma
gis eligēdū. vt tristitia i senectute magis q̄ i
iuuētute. magis ei i senectute v3. h̄ ar et i se
nectute prudētia magis eligēdū. Nemo em̄ iu
uenes eligit duces. eo qz n̄ p̄stet ipos eē pru
dētes fortitudo at e3rio In iuuetute ei ma

gis nccaria h̄z fortitudiez opatio. s̄lt ar et rē
perātia. Magis em̄ iuuenes q̄ senes concu
piscētis molestantur.

Hic ponit p̄sideratōem q̄ ē ista qz vnūq; qz ē magis eli gendū in tpe illo in q̄ magis v3 h̄ ē vtile ad eligē. et istas tres p̄sideratōes albi? p̄t. p vna. Et h̄z q̄ est qz iusticia est magis eligēda i senectute q̄ i iuuetute. qz senū iusticia ppe statē etatē hōies recipit. Iuuenū ar iusticia stabil n̄ credit. ppe iuuetur. fluxū et p̄cipie motū. Scd h̄ ar pru dētia stabil lōgo idigs exp̄mēto. et iō magis credit i senec tute q̄ i iuuetute et magis h̄ris recipit prudētia senū. ita qz ducat? et m̄grat? p̄ferūtur eis. nēo ar sapiēs eligit iuue nes eē duces. qz n̄ p̄stet eos eē sapiētes h̄z qz sapia dicit vlt? prudētie et v̄tute i optio fortitudo. et magis eligē da ē i iuuetute. qz a iuueib? ppe robur etatis forma q̄rūt opa. Cū plato in thimeo de re militari loquēs dr qz ad rē militarē elcā iuuet? ē assumēda. S̄lt t̄pantia i iuuetu te ē eligēda qz magis iuuenes q̄ senes a p̄cipiscētis mo lestāt. et tūc nccaria ē t̄pantia vt i senes ip̄t? mot? p̄cipie

Et qd i oī tpe vlt i plurib? vlt i iusticia et
tempancia fortitudine. H̄z si hoc semp. illa
autem aliquando vtilis

Hic ponit q̄trā p̄sideratōem vt fm ditionē albi? scda q̄ ē ppositis plurib? voīs h̄ qd in oī tpe vlt in plurib? ē magis vtile ē magis eligēdū q̄ id qd n̄ in oī tpe vlt paucis ē ma gis vtile. et fm h̄ iusticia ē magis eligibilis t̄pantia et for titudo. qz iusticia in oī tpe ē vtilis t̄pantia ar et fortitudo in iuuetute tantū. Et istō itelligit? de iusticia prudentia tē pantiā et fortitudie i ciuilib? et i politici? officijs et actib?.

Et qd in oib? h̄ntib? nil altero idigerem?
q̄z qz h̄ntib? idigerem? reliquo. vlt i iusticia
et fortitudie. Nā si oēs iusti eēt nil vtil? for
titudo. si p̄o eēt oēs fortes vtil? eēt iusticia

Hic ponit p̄sideratōes inspiciēdo ad bo. sufficiēs. Et est ista ppositis duob? voīs qz vno hito idigerem? alio. s̄ n̄ eō tūc magis eligēdū ē illō q̄ hito n̄ idigerem? alio. qz illō quo habito adhuc indigeremus altero. Exemplum hui? est vt iusticia ē magis eligibilis fortitudie supple ciuili q̄ ē i bello. h̄ntes. p̄ defensione rēpublice. qz si oēs hoies eēt iusti n̄ idigerem? rē fortitudie ciuili. qz nēo moueret tel lū rēpublicā si oēs hoies eēt iusti. Si vno oēs homies eēt fortes adhuc nccaria eēt iusticia i distributōe cōiz et cōicatōe. Circa h̄ edū. quō itelligit? dy si oēs hoies eēt iusti n̄ idigerem? fortitudie cū tñ adhuc aialia fortiora possēt hoiez iuadere. So. Albi fortitudo vno accipit pro poia corpalis portādū onera. et sic n̄ itelligit? dēn pbi? Alio accipit moralē et h̄ duplr. vno. p hitu exite in aia q̄ est qdā vt moderatia passionū tior? et audacie. q̄ s̄ lēca terribilia et loqñ? illa si oēs iusti eēt adhuc idigerem? fortitudie. qz p̄ idigere? i qd p̄ficiat q̄z alio circūscpto. Alio ca? p actu et h̄ duplr. vno. p actu n̄ciorū q̄ ē actu alis q̄gnitio r̄sistēdi t̄ribilib?z n̄ fiat mot? i actu exteriorē ppe defcū obiecti exterior? et sic itez idigerem? ea qz tales act? p̄ficiat nos. Scdo capif. p actu exteriori q̄ exercet in rē sistēdo et tpe se h̄ndo circa t̄ribilia iminētia p q̄ republī ca defendit. Et tal act? ad duo p̄ r̄ferri. vno. ad bella bo minū vt dēn ē et sic. p cedit? pbi? Alio. ad t̄ribilia imi nētia ex pte alioꝝ et h̄ idigere? ea et? si oēs eēt iusti qz adhuc aialia ferocia possēt hoies iualere et sic egerem? actu exteriori ad resistendum talibus.

**Nam amicis bñ facere magis volum⁹ q̄ pu-
tari quibullibet aut ecōtrario**

Hic ponit tertiā cōsideratōem q̄ est ista illud est me-
li⁹ et eligibil⁹ bonū qd̄ volum⁹ ad amicos agere fm̄ legez
amicitię quā posuit tull⁹ in libro de amicitia dicens q̄ pri-
ma lex amicitie cōsuet̄ vt p̄ amicis nō nisi honesta facia-
mus q̄ qd̄ p̄tingit agere ad quoslibet hoc enī q̄ indrīa s̄t
ad quoslibet agere cupim⁹. Et m̄ vt cupim⁹ magis s̄z ve-
ritatē facere et bñ agere ad amicos q̄ solū ad exteriorēz
hoīem videri bñ facere et bñ agere et nō fm̄ veritatez p̄p̄
qd̄ iuste agere fm̄ q̄ amicitia ē in iusta cōdicatōe meli⁹ ē
q̄ videri et bñ facere q̄ vtimur ad q̄libet fm̄ exteriorē facie

**Et ea q̄ sunt ex circūstātia necarijs meli-
ora aliqñ aut et magis eligēda. Melius em̄
q̄ viuere bñ viuere bñ aut viuere ē ex circū-
stantia ipm̄ aut viuere necessarium.**

Hic ponit q̄rtam cōsideratōem q̄ est in p̄partē boni
naturalis sine q̄ natura nō saluat ad bonū moris qd̄ ē ex
circūstātia bonū et est ista bona q̄ s̄t ex circūstātijs act⁹ et
agētis et negocij s̄t meliora q̄ bonū necariū siue natura-
le et sim̄ p̄r magis eligēda. Et m̄ vt bñ mō meli⁹ ē bñ viue-
re q̄ sim̄ p̄r viuere bñ viuere est viuere circūstantia nā
tū et viuere sim̄ p̄r est viuere naturalr sine circūstātijs.
Et sic bñ legere est eligibil⁹ q̄ legere

**Aliqñ aut meliora nec etiā magis eligen-
da cuilibet. Nō em̄ si meliora necariū et ma-
gis eligēda ergo philosophari meli⁹ q̄ dita-
ri sed nō magis eligendū indigenti uccarijs.
Et circūstātia aut est qñ extētib⁹ necarijs a-
lia quedā astruunt bonoz pene aut fortasse
magis eligen dū qd̄ necariū est melius at
quod ex circūstantijs**

Hic p̄bs remouet vnū dubiū quo posset aliq̄s putare
q̄ sim̄ p̄r meliora cēt sp̄ magi eligēda Ad qd̄ n̄ d̄z p̄bs
q̄ nō q̄ et si sim̄ p̄r loquendo meliora s̄t eligibiliora et
tū nō s̄t sp̄ eligibiliora cuilibz s̄t alicui min⁹ bonū ē eligi-
bilis. Cui⁹ exemplū est meli⁹ est sim̄ p̄r viuere q̄ nō vi-
uere tū ipm̄ viuere aliqñ s̄z tpe egritudis et alicui nō ē
eligibilis. Et ergo nō seq̄tur si aliq̄ s̄t meliora sim̄ p̄r
q̄ p̄ter hoc sint magis eligēda Quia philosophari sim̄
p̄liciter meli⁹ est q̄ ditari s̄t nō seq̄tur q̄ p̄ oib⁹ et sp̄ s̄t
p̄eligēdū alicui indigēti necarijs q̄ indigēs studere i
literālib⁹ nō p̄t vt d̄z p̄bs p̄mo metaphysice s̄t oib⁹ ad ne-
cessitatē et voluptatē h̄itis gens p̄sbyteroz scholas intra-
re cōcessa est vt in literalib⁹ studeat Et p̄ter hoc litera-
lia studia d̄cā sunt. Et hoc est q̄ dicit p̄bs q̄ bonū ex cir-
cūstātia quādo iam existētibus necessarijs alia quidez
nō que vtilia sunt s̄z p̄ se et p̄ter se q̄sita tanq̄ p̄ter ea q̄
de numero honestozum sunt eligimus Si at diligenter
quis consideret pene in omnib⁹ inuenit magis eligēdūz
id quod qñ id est aliquo tpe et alicui p̄ticulari bonū est
q̄ quod est necessariū. Melius tū simpliciter inuenit
esse bonū qd̄ est ex circūstātia bonū et hoc est honestum
et p̄ter se eligibilis. Dicit aut notāter pene nō p̄p̄
ter hoc q̄ aliqua necessaria sunt meliora bis q̄ sunt bo-
na ex circūstātijs s̄z q̄ vna causa p̄ter quā aliqñ bonū
necessarium magis eligitur est p̄ter fugam p̄trarij sui

quod est magis nocuum et hoc mō viuere q̄s̄q̄ magis
eligit q̄ bñ viuere nō sim̄ p̄r s̄t qñ s̄t qñ p̄ viuere nō p̄clit
taf bonū ex circūstātia hoc est bene viuere. Quia si il-
lud p̄ter viuere p̄clitaret tūc fm̄ p̄bm̄ tertio et bicozū
mors esset bono et forti tali salute eligibilior

Circa vltimā cōsiderationem sūt

dubia. Prīmū ē An bonū necessarium min⁹ est eligendū
q̄ bonū ex circūstātia Et videt q̄ nō q̄ bonū necariū
est bonū sim̄ p̄r et bonū ex circūstātia est bonū fm̄ quid s̄z
illud quod est sim̄ p̄r est eligibilis eo quod est fm̄ qd̄.

Secūdo sic Illud magis est eligendū cui⁹ p̄trariū est
magis fugiendū s̄z contrarium boni simpliciter est ma-
gis fugiendū q̄ contrarium boni ex circūstātia s̄z
bonū sim̄ p̄r videt magis eligendū. Sō sic q̄ bonū ex
circūstātia vt in textu d̄cā sūt ē meli⁹ q̄ est eligibil⁹ sim̄
p̄r. Ad obiecta in o p̄positū Ad p̄mū est d̄m q̄ p̄side-
ratio intelligēda ē si bonū ex circūstātia p̄ficiat et auge-
at bonū sim̄ p̄r siue necariū s̄z si diminuat ei⁹ rōem tunc
argumētum h̄z lo cū Ad sc̄dm est d̄m q̄ o p̄positū bo-
ni sim̄ p̄r in q̄tū negat bonū necariū et bonū ex circūstā-
tia qd̄ p̄sū p̄p̄oic bonū necariū est magi fugiendū q̄ il-
lud qd̄ negat circūstātiōnātū tūc tū si soluz negaret bo-
nū necariū nō esset magis fugiendū

Secundum dubium est

Quōd d̄z intelligi q̄ in eadē cōsideratōe d̄z q̄ meli⁹ ē indigē-
tem ditari q̄ philosophari. Sō meli⁹ ē p̄p̄atiū qd̄
a bon⁹ et s̄t sicut est triplē bonūz vtile telecābile et hone-
stum. Ita p̄portionabilr est triplē meli⁹ s̄z meli⁹ vtilius
telecābile et honesti⁹ meli⁹ igit̄ est paup̄i siue indigen-
ti ditari vtilius vel telecābile s̄z nō ē meli⁹ id ē honesti⁹
q̄ sic d̄cā sūt q̄ sim̄ p̄r eligibil⁹ ē p̄bri q̄ ditari

**Et qd̄ nō ē ab alio posse qm̄ qd̄ ē ab alio
quale passa ē iusticia ad fortitudinē. Et si s̄
quidē sine illo eligendū illud at sine s̄ non-
vt potestas siue prudentia nō ē eligēda p̄u-
dentia s̄o sine potestate eligēda**

Hic p̄t̄ q̄tuor cōsideratōes. Prīmā ē p̄p̄ositis duo-
bus bonis quoz vnū nō sumit suoz posse ab alio s̄t
terz sumit ab eo tunc illd̄ qd̄ nō sumit suoz posse ab alio
eligibil⁹ ē illo qd̄ sūt suū posse ab alio et nō ē eligēdūz
sine altero. Exemplum ē fm̄ albertum i politicis de iusti-
cia politica q̄ in republica et causā stare nō p̄t nisi p̄ acc⁹
fortitudis repellentes hostes hoīm et hoc mō fortitudo
habet posse a se. Iustitia at a fortitudine et iō quo ad hoc
fortitudo est magis eligēda et p̄us q̄ iusticia. Et sic si est
aliqd̄ quod sine alio p̄t aliqd̄. Aliud at sine isto nō p̄t
tunc eligendū est illud qd̄ p̄t sine alio i habet posse nō
ab alio. Et isto mō potestas politica sine prudentia nō est
eligēda q̄ imprudēs abutit̄ potestate accepta. Pruden-
tia vero q̄ actiū habit⁹ est cuz rōne agendorz sine potesta-
te politica vtilis est et eligēda iō magi ē eligēda q̄ p̄tā.

**Et dū si aliter negam⁹ vt reliquum vi-
deatur nobis inesse illud eligendū magz
quod volum⁹ videri inesse vt studere nega-
mus vt ingeniosi esse videamur**

Tertius liber

Hic ponit scđam p̄sideratōem q̄ est ista. p̄positis duobus bonis quoz vnū negam⁹ nobis in eē in illū finem vt reliquū videat nobis in eē tūc eligibili⁹ ē illū qđ volūm⁹ et optam⁹ nob videri in eē qđ aliū qđ negam⁹ nob in esse. Et vt negam⁹ nos studere vt videamur ingenio si ergo ingeniosum esse est melius qđ studere

Ampli⁹ c⁹ absentia min⁹ increpandū graui⁹ ferentib⁹ magis increpandū nō graui⁹ ferentibus h⁹ magis eligendum

Hic ponit etiā cōsideratōem in bonis q̄z absentia volem⁹ et graui⁹ ferim⁹. et ista bonū illū p̄ cui⁹ absentia vel amissione dolētes et graui⁹ ferētes absentia min⁹ sumus increpandi magis ē eligendū qđ illud vt cui⁹ absentia dolētes sum⁹ magis increpandū. Quia nisi bonū amissū eēt magnū dolētes de ei⁹ amissione multū rōnabilr icreparemur tāqđ de re modica et nō p̄derabili tristātes. Et e regione bonū cui⁹ absentia nob nō graui⁹ ferentib⁹ magis increpandū et duriores increpatōes sustinere bēim⁹ eo qđ nō graui⁹ ferim⁹ illū ē magis eligendū. sic si aliquis amitteret vnū bonū amicū et nō doleret increpandus eēt et ergo bonus amicus eligendus est.

Ampli⁹ eoz q̄ st⁹ sub eadē spē qđ habz p̄ priā v̄tutem eo qđ nō habet

Hic p̄b̄s ponit q̄tuor cōsideratōes. Prima ē p̄positis duobus bonis v̄l plūb⁹ qđ st⁹ sub eadē spē siue sp̄ali rōe. si talia cōparent ad inuicē fm sui boni v̄tutē tūc illū magis ē eligendū qđ hz p̄riā v̄tutē illi sp̄i qđ nō hz aut attingit. Quia illū qđ attingit eā est p̄fctū aliū at imp̄fctū. sicut si ponat duo saphiri quoz vn⁹ nō sustinet coitū h⁹ fragit. et ali⁹ sustinet eū eligibilior ē ille qđ fragit. qz ille p̄rietatē cōpleta hz sub spē qđ fm naturales sicut etiā exptū est coitum nō sustinet etiā cū p̄ria v̄tute. Est at saphir⁹ lapl p̄ciol⁹ cuius p̄rietates specificas ē nō sustinere coitum vt Albertus dicit in libro de mineralibus.

Utriqz aut habentibus quod magis

Hic ponit scđam cōsideratōem q̄ ē p̄positis duobus bonis eiusdē spē p̄ eadē modū vt p̄us q̄z v̄tūqz hz p̄riā v̄tutē illi sp̄i tūc illū est meli⁹ et magis eligendū qđ magis p̄ticipat de v̄tute illius sp̄i qđ minus. hoc est qđ magis attingit v̄ltimum sue v̄tutis

Ampli⁹ si h⁹ quidē facit bonū illū cui adē illū at nō facit qđ facit magis eligendū. quē admodū et calid⁹ qđ calefacit eo qđ nō. Si aut v̄tūqz facit quod magis facit.

Hic ponit etiā cōsideratōem dicēs si hoc quidē habet ac tūc sue p̄rietatis et facit illū cui adueit bonū. et aliū nō facit tūc illū est magis eligendū qđ facit alter. tōm qđ id qđ nō facit p̄rietatis opatōes h⁹ restitutiō e⁹ cui adueit. nihil enī vt dicit damascen⁹ nisi reficiēs restituit a sua p̄ria opatōe. Et h⁹ p̄bat a sili qz in naturis illū ē calidius qđ calefaceret qđ qđ calefacere nō p̄t. et si v̄tūqz illoz illud cui adueit facit bonū tūc a fortitudine actōis ē restituentuz qz tūc meli⁹ in ista erit q̄tū ad hoc quod magis facit bonum qđ id quod minus facit

Aut qđ melius et principalius facit bonū vt si hoc quidē aiam illud aut corpus

Hic ponit q̄rtā cōsideratōem q̄ est ista. si ambo faciūt bonū illud cui assunt melius est qđ in principaliori bono facit bonū sicut in v̄tute heroica qđ in v̄tute moralī. vel si facit circa boies bonū et vnū circa corpus. reliquūz circa aiam. melius erit bonū qđ facit aiam bonā que mouz regit et cōtinet corpus qđ id quod corp⁹ bonū facit

Amplius a casibus et v̄sibus et actibus et opibus. et hoc ab illis sequuntur em se inuicē. vt si quod iuste magis eligendum qđ qđ fortiter et iusticia fortitudine magis eligenda. et si iusticia qđ fortitudo magis eligendum. et quod iuste qđ quod fortiter. similiter autē et in alijs

Hic cōsequenter ponit cōsiderationem in qua fit cōparatio boni ad bonū p̄ locū. et ponunt p̄mo quattuor cōsideratōes casib⁹ et v̄sibus et actibus et opationibus boni. Est aut casus aliquid deriuatum a p̄ncipali quando in aduerbiū est inflexum. Casus vero est v̄tilitas eius in alio. Actus vero p̄prius sue forme effectus. Opatio dicit id quod est p̄prius eius effectum in eo cuius vel in quo est bonum. Unde etiā in ethicis diuidit in actū et opationem quod apocelasma vocat in greco. et sonat latine opatio et est v̄ltimū intentū in quo q̄scit opatio cāe agētis. Accipiēdo igit p̄mo cōsideratōem a casib⁹ v̄dōm qđ a casib⁹ et v̄sibus et actibus et opibus. p̄siderandū ē fm qđ ab illis q̄z p̄eminētia p̄sequitur dīdūt. h⁹ ei se inuicē sequuntur vt cōiugata v̄l casus dīdunt ab aliq̄. Cōiugata enī et casualia sequuntur se inuicē. Et est vt si qđ iuste est in actōibus magis est eligendū. eo qđ fortiter tunc se q̄tut qđ iusticia est magis eligenda qđ fortitudo. et si iusticia est magis eligenda qđ fortitudo tūc qđ iuste ē magis fortiter est. Sic autē est in alijs bonis ad inuicē fm casus cōparatō. Fortitudo aut in vno respectu est eligibilior ali qua iusticia vt in p̄cedētibus dictum est in vna cōsideratione que fuit prima

Amplius si aliquo eodem h⁹ quidē magis bonū est. illud aut minus magis eligendum est mai⁹. aut si maiore mai⁹ alterz.

Hic ponit scđam cōsideratōem q̄ est p̄positis duobus bonis cōparat⁹ alicui etio. que sic se h̄nt qđ vnū illoz ē magis eligendū illo tertio. et reliquū est minus eligendum tertio. cui ambo cōparantur. tūc illud qđ est magis eligendum respectu illius cui cōparatur est magis eligendum simpliciter. qz qđ magis est eligendū etiā magis ē eligendū minus eligēdo. qđ minus eligēdū positū est etio cui abo cōparantur. Tertia cōsideratio est si sint aliqua duo cōparata ad aliquod tertium et ambo sint magis eligēda qđ tertium. si vnū plus excedit ip̄m et alterū minus tūc id erit magis eligendū qđ magis excedit in boni q̄titate qđ id qđ min⁹ excedit et id min⁹ eligēdū. Aut si aliqd ē in bono maius maiori bono. tūc est mai⁹ minore et sic eligibilior est.

Sed si duo qđā vno aliquo sint magis eligēda qđ maius est magis eligendum. et eo quod minus magis eligendū est maius

Hic ponit q̄rtā p̄sideratōem q̄ sumit ex p̄te eligēt qđ ista si duo aliq̄ bona iēq̄r in vno etio p̄uācia sint magis eligenda apō sapientes. tūc id qđ magis respectu illius est eligendum simpliciter est eligendum

Amplius cuius supabundantia magis eligenda ipm magis eligendum vt amicitia pecunijs. Nam magis eligenda supabundantia amicitie q̄ pecuniar. Et cuius magis eligit quis se cam ee q̄ cuius alter vt amicos pecunijs.

Hic pbs docet terminare p̄dca pblemata inspiciendo ad supabundantia boni. Et ponit q̄tuor p̄siderationes. Prima est cur supabundantia in actib⁹ et effectū ē melior hoc est magis eligendum et sic amicitia est magis eligenda pecunijs q̄ supabundantia amicitie in effectib⁹ ē melior. Dicit no rater supabundantia in opib⁹ et effectibus amicos q̄ supabundantia in numero veror amicos no est eligenda vt dicit octauo ethicoz. Et iuxta istud sumitur maxia q̄ hoc ē magis eligendum cuius aliqd magis vult se ee cam q̄ gla vera est in hoc q̄ q̄s est causa boni et maioris boni et sic q̄s eligit se magis esse cam amicos q̄ pecuniar. eo q̄ hoc est magis naturalis boni q̄ dicit pbs q̄ boni natural est philatropia q̄ natural amicitia ad om̄s perficit cū quis efficit causa amicitie

Amplius ex appōne Si eidē appositū totum quod magis eligendum facit Lauere at opz p̄tendere ea in q̄bus altero q̄dem appositū vt r̄f cōe vl̄ alter quolibz mō ei cooperatiuum est reliquo at nō vt r̄f neq̄ cooperatiuum est vt sarrā et falcem circa fabricatoria Nam magis eligenda ē sarrā p̄sociata simplr aut non magis eligendum

Hic ponit scđam p̄sideratōem que est circa incrementum boni q̄d fit ex appōne boni ad bonū et est ista Si magis bonum est magis eligendum Si idē appositum fuerit alicui q̄d totū aggregatū facit bonū vel magis bonum tūc illud appositū est magis eligendum q̄ illud cui tale nō est appositū vel appositū est magis eligendum q̄ illud cui apponit. Cauendum tñ est in hac p̄sideratōne vt dicit ne pcedat in oia quocūq̄ mō sibi appōsita hoc est ne illud bonum se habeat ad aliud vt instrumentum et tanq̄ cooperatiuum. Exemplū est vt si in fabrici arte lignaria q̄rat vtz sarrā appōsita cū falcē hoc est cū instrumento falcate siue dolare magis eligenda sit p̄z statim q̄ sic nō tñ ex hoc sequitur si sarrā in arte lignaria appōsita falcē et dolabro sit magis eligibilis q̄ sarrā simplr sit magis eligibilis q̄ falcē magis ē eligibilis siue dolabz q̄ fater lignari falcē refalcate vt r̄f cōiter in oib⁹ eo q̄ om̄es figure quas inducit in ligna figure sunt incisionis. Nam sarrā nō vt r̄f nisi in q̄busdam diuidendum ad amictari. Intellegenda igit est ista p̄sideratio in his in quib⁹ appositū alteri perficit fm̄ boni rōem ac r̄ eius cui apponit hoc at nō facit sarrā appōsita dolabro falcate ligna

Rursum si minori appositū quod totū magis efficit eligendum

Hic ponit tertiā cōsideratōem q̄ est ista si aliqd re numero bonoz additū alicui minori bono facit totū magis bonum in eiusdē boni rōne q̄ pus fuit. Illud q̄d apponitur erit magis bonū et magis eligendum et sic sarrā magis ē eligenda reore q̄ sarrā facit illud cui addit in meliori et maiori bonitate q̄ reor faciat id cui apponit.

Similiter aut et ex ablatōe Duo em̄ ablatō ab eodē quod restat minus est illud maius erit q̄ ablatū reliquū minus facit

Hic ponit q̄rtā p̄sideratōem q̄ est ista si aliquid est q̄ ablatō ab aliquo q̄d restat est melior bonitatis nō intē sione fm̄ sp̄m alteri bonitatis inferioris tūc id quod ablatū est magis eligendum q̄ terelinquit min⁹ bonū. Hui⁹ ex⁹ est vt in rōnali q̄d appositū sensibili facit ipm maioris bonitatis et ablatū facit idem bonitatis inferioris. ḡ rōnale meli⁹ est sensibili aliter aut p̄sideratio falsa est q̄ tractitudo est magis eligibilis appōsita sibi minimo bonoz q̄ ablatō min⁹ est eligendum nō tñ ablatum et appositū magis ē eligibile q̄ tractitudo.

Et si h̄ quidem p̄ter se illud aut p̄ter gloriam eligendum vt sanitas decore. Definitio aut eius q̄d est ad glam est q̄ nullo p̄stituentē nō festinaret inesse

Hic pbs ponit p̄sideratōes eligendi boni ex ipō relato ad finē et sunt sex. Prima p̄sideratio est ista. Illud q̄d eligat p̄ter se meli⁹ est illo q̄d eligat p̄ter glam sicut sanitas q̄ p̄ se desiderat est magis eligenda decore q̄ p̄ glam desideratur. Definitio at facit cognoscere id q̄d fit p̄ter glam et nō glorie definitio ē q̄ nullo p̄stituentē nō festinavit inesse. Gloria em̄ vt dicit Augustin⁹ ē clara cū laude notitia. Et fm̄ tullū late patēs p̄conis vel ore multoz celebrata laudatio et id p̄z q̄d fit p̄ter glam q̄rit innotescere p̄conis boni in laude et id nullo cōstituentē illud tñ facere nō festinaret inesse q̄ nisi cognosceretur nō laudaret. Dicit at festinare id q̄d p̄ter glam fit q̄ gloriatio calcarib⁹ inuitatur ad festinandū vñ horati⁹. Excitat auditor studii laudata q̄ vt. Qresat in inen sum gloria calcar habet.

Aut si h̄ quidem p̄ter se et p̄ter gloriā illud aut p̄ter alter tantū

Hic ponit scđam p̄sideratōem q̄ est ista si duo s̄ relata ad finē et hoc fit p̄ter se et etiā p̄ter glam supple cuius lez q̄d est vana vel mala. Et illud reliquū bonū fit p̄ter alter illoz tñ tūc meli⁹ est illud et magis eligendum q̄d fit p̄ter vtrūq̄ q̄d fit p̄ter se tñ vel p̄ter glam tñ et ergo scia eligibilior est decore.

Et itez de duobus magis p̄ter se honorandū h̄ et meli⁹ et magis eligendum honora bilius aut et p̄ se q̄d cum nihil aliud debeat esse p̄ter se eligimus magis

Hic ponit tertiā cōsideratōem que est ista si sint duo quoz vnū est magis honorandum p̄ter se et aliud minus tūc illud q̄d est magis honorandū p̄ter se magis est eligendum eo q̄d est magis honorandū p̄ter se honorabili⁹ em̄ erit q̄d p̄ se est bonū ita q̄ nihil aliud debeat esse p̄ ipm acq̄situm cū em̄ aliqd d̄r ee bonū p̄ter aliud p̄ hoc q̄ est p̄ter aliud diminuit rōem boni

Amplius diuidendum quoniam q̄d eligendum est d̄r et quoz ḡtia vt expediētis vl̄ boni vel delcābilis Nam q̄d ad oia vl̄ pla est vtile magis erit eligendum eo q̄ nō sic sit Si autē

Tertius liber

utrisque eadem insunt utro magis insunt cōsi-
derandum. utrum delectabilius vel melius
vel expedientius

Hic ponit quartā p̄sideratōez q̄ est ista. Illud qd̄ est vti-
le ad om̄ia vel ad plura magis est eligendū q̄ id qd̄ nō
est vtile ad om̄ia vel ad plura. Et sic i p̄ditōibz boni p̄ se r̄ p̄
aliter diuidendū est p̄ distictōez quotiēs hoc est quot mo-
dis est aliquid eligendū p̄ se r̄ quot modis eligendū de
alioz finibz gr̄a ad quos refertur. Et sic est vtilis aliq̄
dicat̄ vt expedientis siue vtilis. vel boni hoc est bonest̄. qd̄
est fm̄ se bonū. vel delectabile qd̄ est ex p̄uenientia cōmen-
tōis cū ipso eligere bonuz. Et sic illud iuxta p̄dicta q̄ ad
om̄ia hoc vel ad plura est vtile sic causa boni magis est eligen-
dū. sic dicit tulli in libro de v̄tute. dicit de amicitia fun-
data sup̄ virtutē q̄ p̄ se bona est. r̄ multā habet delectatō
nem r̄ vtilitatem aduictā. r̄ h̄ magis eligendū q̄ qd̄ non est
sic vtile ad om̄ia. vel ad plura. Si autē eadē cā insunt bo-
na eadē v̄tutibz. tunc p̄sideradūz est. utro. i. cui illoz duo-
rum magis bona insunt inter duo vel plura p̄pata. s. v-
trū delectabilē vel meli⁹ hoc est bonest̄. vel expedientius
siue vtili⁹. Quia b̄ erit magis eligendum

Rursum qd̄ p̄pter meli⁹ est magis eligen-
dum. vt qd̄ p̄pter virtutē q̄ p̄pter delectatō-
nem. Sicut autē in fugiēdis. Nam magis fu-
giendū est qd̄ magis impedit v̄tutes. vt egrit-
udo feditate. Nam voluptatis r̄ eius qd̄ ē
studiosum esse. phibentior est egritudo

Hic ponit quartā p̄sideratōez q̄ est ista. Illud bo⁹ qd̄ ē p̄
meli⁹. qd̄ p̄cipat aliquas cās. p̄ quas s̄t aliqua eli-
genda. illud est magis eligendū q̄ illud qd̄ min⁹ p̄cipat
illas causas. Et p̄planū est sic. illud bo⁹ qd̄ est p̄pter virtu-
tem est magis eligendū. q̄ illud qd̄ est p̄pter delectationē
corpalem. Et eodem modo est in fugiēdis p̄ p̄trarium
Quia magis fugiendum est qd̄ impedit v̄tutes. vt egrit-
udo q̄ impedit actum exteriorē virtutum magis fugi-
enda est q̄ feditas q̄ est in ablatione rectoris corpalis.
Nam egritudo voluptatis q̄ est ex corpore vel ex actibz ex-
terioribus virtutum phibentior est q̄ feditas

Amplius ex similitudine monstrare fugi-
endum r̄ eligendum qd̄ positum est. Vnde
est em̄ eligendum huiusmodi. qd̄ r̄ eligit ali-
quis. et fugiet similiter. altero qd̄ eligendū
est tantum. Que ergo ad seinuicem sunt con-
pationes. que admodum dictū est faciendū

Hic ponit sextam considerationē q̄ est ista. Quod con-
tingit p̄dicta ostendere ex similitudine qd̄ duoz sit ma-
gis eligendum vel fugiendum. Quia illud qd̄ aliquis
sapiens eligit aliq̄. et fugit aliq̄. minus est eligendū.
q̄ qd̄ est eligendum tantum r̄ non fugiendum. Quia b̄
est similis bono r̄ eligibili. r̄ substantialiores habet ra-
tionem eligendi. Epilogando igitur patet qd̄ discē-
do conpationes boni contracti r̄ conpati q̄ sunt eligen-
torum ad inuicem p̄patoz r̄ q̄liter faciende sunt conpa-
tiones eligendoz. et fm̄ quas maximas satis dictum ē
Quis si velimus p̄ticulariter omnino d̄ndere multo
plures possunt esse maxime

Dem autē loci s̄t vtilēs et ad demōstrā-
dū qd̄libet eligendū fugiendū. Auferre
et em̄ oz eam que ad alterū est p̄minen-
tiam. Si em̄ qd̄ honorabilius est magis eli-
gendū. et honorabile eligendū. et si qd̄ vti-
lius magis eligendū. r̄ vtile eligendū. Si
m̄l̄r autē r̄ in alijs q̄cūqz h̄mōi h̄nt p̄pationē
In aliquibz autē statim fm̄ eam q̄ ad alterū ē
conpationē palā est. r̄ qm̄ eligendūz v̄tutibz
vt alterū dicim⁹. vt r̄ qm̄ hoc quidem natura
bonū illud autē nō natura bonum dicimus.
Nam etiam qd̄ naturaliter bonum. palam
qm̄ eligendum est.

Iste est sc̄ds tractat⁹ in quo postq̄ p̄. docuit termina-
re p̄blema de accidente p̄tracto r̄ p̄pato s̄t. Nunc docet
in isto de mōt̄ em̄andi p̄blema accit̄. r̄ de accit̄ p̄tracto
ad formā eligendi vel fugiēdi sine p̄patione. Dicit em̄ ac-
cidēs p̄tractū r̄ p̄patū. qd̄ p̄trahit ad aliquā materiā spe-
cialē. vt s̄t bo⁹ malū eligendū fugiendū q̄ p̄tinēt ad mali-
tā moralem r̄ p̄pari p̄nt fm̄ magis min⁹. Dicit q̄ p̄
iudē loci qui iducti s̄t. qui vtilēs s̄t ad em̄andū p̄blema.
ta p̄tracta r̄ p̄pata s̄t sunt et vtilēs ad terminādū p̄tra-
ta t̄m. s̄ soluz oz auferre p̄minētā vni⁹ ad alterū. Et sic
vt cū i p̄blemate p̄tracto r̄ p̄pato dicebat̄ illud qd̄ est ho-
norabili⁹ est eligendū sc̄q̄tur b̄n̄ in p̄tracto t̄m q̄ illud qd̄
ē honorabile ē eligendū. r̄ si illd̄ qd̄ est vtili⁹ est magis elige-
dū vtile ē eligendū. r̄ sic ē h̄ dōz q̄ vtile ē eligendū. r̄ ibi vt
manifestuz ē p̄tractio ē r̄ nō p̄patio. Et eodē dōz ē in alijs
p̄dicat̄ accit̄libz q̄cūqz h̄mōi s̄t aliqua p̄minētā ad al-
terū h̄nt p̄patōez i bono. Nō autē sic est i min⁹ malo. Quia r̄
si vtili⁹ est b̄ est min⁹ dāpnosuz pdere digitū q̄ oculuz. nō
t̄m est simplr̄ eligendū. s̄ r̄ electōis i talibz est i ipa p̄patō
nec nō in p̄patū. r̄ idē te talibz nō est h̄ fm̄o. In aliq̄b̄ autē
r̄ p̄tractū p̄patū p̄dicat̄ accit̄libz statim oz q̄ fm̄ eā p̄patōez
q̄ est ad alterū sc̄q̄t̄ et electō simplr̄ sine p̄patione. b̄ est q̄
eligendū ē simplr̄ qz eligē cūz cōpationē. Et sic est. vt
in his quoz vni⁹ ex natura sua bo⁹ est reliquū. nō p̄pa-
toz nō natura bo⁹. tunc dicim⁹ q̄ illud qd̄ ex natura sua
bo⁹ est ex sua bonitate est eligendū. r̄ istud ē in oibz illis i
q̄b̄ r̄ eligibilitatē. r̄ cā est i ipsis q̄ in bono p̄pant r̄ non
in p̄patōe t̄m. In oibz em̄ talibz p̄pationē infert positū sim-
plr̄. sic q̄ p̄pato p̄tractū r̄ nō p̄patū p̄ eosdē terminat̄ locos
dialecicos q̄ vocat̄ p̄sideratōez. qz te talibz locis ē fm̄o.

Sumendū autē qm̄ maxie v̄les locos de ma-
gis r̄ miore s̄pti at sic ad p̄les vtilēs erunt.
Est at eorū dē qui dicti s̄t quosdā v̄les ma-
gis ferre p̄paz trāsmutatī fm̄ appellationem

Hic p̄nt. p̄ dicit qd̄ ad em̄andū p̄blemata p̄pata r̄ nō cō-
tracta ad materiā morales oportet accipere locos r̄ consi-
derationes p̄dicās maxime v̄l. Quia sic erunt applica-
biles ad terminandum p̄blemata p̄pata r̄ non p̄tracta.
sic erūt vtilēs tales loci ad plures. r̄ ad faciendū istud
nō oz plus facere nisi vbi plus dēn̄ est magis eligendū. dica-
mus nunc magis tale. accipiēdo nomē generale pro
nomine speciali. tale em̄ nomē est generalius q̄ sit bo⁹
eligendum. vel aliquid talium.

Ut qd natura tale magis tale eo qd non natura tale.

Hic p. exētur intentōes suā ponēs certas p̄sideratio nes. Prima est q̄lic sit mutādus nō sp̄ale in nō genera le-dicens p̄ q̄ illud qd est natura tale est magis tale q̄ id qd nō est natura tale-sic ignis est natura calid⁹ ⁊ ma gis ē calidus q̄ aqua q̄ non est natura calida.

Et si hoc qdem facit-illud aut nō facit ta le cuiusq̄ inē magis tale qd facit q̄ qd nō facit

Hic ponit scōdam p̄sideratōem dicens. Illud qd facit aliquid magis tale cui adest est magis tale q̄ illud qd nō facit magis tale illud cui adest.

Si at̄ vtrūq̄ facit tale qd magis facit h tale.

Hic ponit etiam consideratōem q̄ est ista qd facit ma gis tale-illud cui adest est magis tale q̄ illud qd facit mi nus tale cui adest-supposito q̄ vtrūq̄ illoz faciat illud cui adest magis tale

Ampli⁹ si eod̄ aliquo h qd magis tale illud autem minus tale.

Hic ponit quartā dicens qd est magis tale aliq̄ etio ē ma gis tale q̄ illud qd est minus tale eodem tertio

Et si h quidē tali magis tale-illud nō non tali tale manifestum qm̄ p̄mū magis tale.

Hic ponit quītam dicens qd est magis tale aliq̄ ē ma gis tale q̄ reliquū qd est inēqliter tale cum eodem.

Ampli⁹ et additōe si eod̄ additū totū ma gis tale facit

Sexta p̄sideratio ē illd qd additū alicui facit ip̄z magis q̄ reliquū additū eod̄ illud est magis tale ⁊ additū ei qd est min⁹ tale facit ip̄m magis q̄ reliquū additū magis ta li facit ip̄sum esse magis tale.

Silr̄ at̄ ex ablatōe. Nā quo ablato reli quum minus tale-ipsū magis tale est

Hic ponit septimā p̄sideratōem q̄ est ista Illud quo ab lato residuum fit minus tale est magis tale q̄ reliquū quo ablato residuum non fit minus tale.

Et q̄ in contrarijs i p̄mixtione magis ta lia-ut albius qdem nigro imp̄mixtius

Hic ponit octauā p̄sideratōem dicens. Illd qd min⁹ est ad mixtū suo s̄rio illd ē magis tale q̄ illd qd ē magis p̄mixtūz cū suo s̄rio-sic albi⁹ d̄z qd nigro ē ip̄mixtū. ⁊ b̄ qd s̄b eadē p̄paratōe ḡnali referri nō p̄t. q̄ i ḡnie nō fit p̄p̄a⁹ s̄i sp̄. ⁊ id non dicitur tale talius-⁊ dicitur vna sp̄s magis vel mi nus p̄mixta vel imp̄mixta

Ampli⁹ p̄ ea q̄ dca st̄ sup̄ qd magis suscipit p̄p̄riā p̄p̄riōrōez-ut si albi rō ē color disgre gatiū⁹ vis⁹ albi⁹ qd color ē magis disgre gatiū⁹ vis⁹.

Hic p. p̄ p̄sideratōes p̄us p̄itas q̄s h resūpsit p̄it vnā nouā p̄sideratōem q̄ est ista. p̄oit duob⁹ q̄ ato suscipiūt ali quā rōez l̄ refinitōez-qd magis suscipit eā magis tale ex⁹ est-ut si albi ē disgregatiū vis⁹-magis album est magis disgregatiū vis⁹-⁊ sic est magis tale-⁊ sic intēso d̄finito intēditur etiam refinitio.

⁊ at̄ p̄clarit̄ n̄ vlr̄ p̄blēa p̄oat̄ p̄mūz qd dicit̄ loci vlr̄ p̄structū ⁊ destructū om

nes vtilēs- vlr̄ at̄ intermentes vlr̄ p̄struentes p̄clarit̄ mōstram⁹. Nā si oī iē ⁊ alicui ⁊ si nul li nec alicui. Nārie at̄ p̄petētes ⁊ cōes loci q̄ dē st̄ ex oppoīt⁹ ⁊ iugat⁹ ⁊ casib⁹. Nā silr̄ or p̄abile p̄cedē si oīs voluptas bonū ⁊ oēs trī stitiā malā eē. Et si aliquā voluptatē bonā ⁊ aliquā tristitiā malā eē. Ampli⁹ si aliq̄s s̄p̄ n̄ ē p̄as ⁊ i s̄sibilitas qdā n̄ ē ip̄oñā- ⁊ si qdā o p̄iatū discipliatū- ⁊ opinio qdā disciplina.

Iste ē eti⁹ ⁊ vltim⁹ tractat⁹ i q̄ p. ⁊ ⁊ emiare p̄blema p̄clarit̄ idēfinitū ⁊ cū dupl̄ sit p̄clare- s̄z rē ⁊ s̄z mō ⁊ p̄clare s̄z rē nō s̄z modū- p̄us dēfinitū ē rē eo q̄ ē p̄clare s̄z rē modū qd qd i rē p̄clarit̄ ⁊ n̄ vlr̄ iē- ⁊ cū b̄ et̄ h̄ sig⁹ p̄clare p̄ qd et̄ s̄z modū enūciādī dēfinit̄ p̄clarit̄ inē- ut qdā hō currit. Et dōz erit rē p̄clarit̄ s̄z rē n̄ s̄z modū p̄clarit̄ dēfinitū qd ē idēfinitū s̄p̄tū s̄i signo ut hō currit. Quo ad p̄m̄ dē si p̄oat̄ p̄blema p̄clarit̄ oēs loci ⁊ p̄sideratōes dē ad ēminādū p̄blema vlr̄ accē tē vlr̄ viles s̄l ad ēminādū p̄blema p̄clarit̄- sive p̄struent to siue rēstruēdo q̄ p̄struēdo ā rēstruēdo vlr̄ et̄ p̄struim⁹ vlr̄ rēstruim⁹ p̄clarit̄- ut si aliq̄d oñdat iē oī et̄ alicui- ⁊ si nulli oñdat iē- nec alicui. Nārie tñ ad istd viles s̄l loci q̄ sumū ē ex oppoīt⁹ iugat⁹ ⁊ casib⁹. Quia si oppo ito oppoito ⁊ p̄oitū rē p̄oitō- eqlr̄ cū ista op̄iabilit̄ ⁊ p̄ babilia s̄l ⁊ in vlr̄ p̄clarit̄. Et p̄mo ponit p̄sideratōem in contrarijs dicens si oīs voluptas bonum eā s̄q̄t̄ur ⁊ eā p̄batur omnem tristitiā malā. Scdō exemplif/ cat rē p̄uatiue o p̄oit̄ s̄ic in p̄trarijs dicens Si aliquis sensus non est potestas natural̄ s̄z illū sensuz agere- tūc et̄ p̄abile est q̄ aliqua i s̄sibilitas nō est imposita na turalis. Deinde exēplificat in relatiuis dicens. Si qdā opinatū nō est disciplinatū- s̄q̄t̄ur p̄babilit̄ q̄ qdā opinio non est disciplina p̄ locum a relatiue oppoīt⁹.

Rursum si qdem iustum bonum- ⁊ qd in iustum qdem malum- Rursum si qdem inius tum malum- ⁊ iustum qdem bonum- ⁊ qd qd dē iuste bñ- ⁊ si qd delectabile fugiēdū ⁊ dele ctatō qdā fugiēda ē- s̄z h̄ aut̄ ⁊ si quidē dele ctabile p̄ficiēs- ⁊ delectatio qdā bona ē

Hic refumit exempla rē p̄trarijs ⁊ p̄uatiue oppoīt⁹ dē cens si p̄ locū a s̄rijs vlr̄tute oppoītōez ut p̄uatio ⁊ habē tus se habentibus sequitur si qd iustum est bonum est- p̄ babiliter sequitur si est iniustum est malum- ⁊ si qd in iuste est male est- ⁊ si quid delectabile fugiendum- delec tatio fugienda est. Et per locum sequitur- s̄m q̄ sunt e/ iusdem loci a coniugatis eā probabilit̄ q̄ si aliquid de lectabile in q̄tum delectabile est- p̄ficiens ⁊ bonum- erit quedā delectatio p̄ficiens ⁊ bonum quiddā q̄uis locus a iugatis videat̄ hie istātiā- q̄ nō s̄q̄t̄ur albi ē clar⁹- q̄ albedo est claritas- albi est disgregatiū vis⁹- q̄ albedo ē disgregatiā vis⁹- s̄z int̄elligēdū est q̄ in iugat⁹ p̄nci paler sumptum tētent esse s̄m formam eiusdem essentie sicut albedo color album coloratum- ⁊ tunc nūq̄z ha bet instantiam

In corruptis aut̄ r̄ ḡnatiōib⁹ ⁊ corruptio nib⁹ silr̄. Nā si aliq̄d corruptius delectatōis

vel discipline bonum est. erit q̄dā delectatio
 ⁊ disciplina maloꝝ. **S**ilr autē ⁊ si corruptio
 q̄dam discipline bonoꝝ ⁊ generatio maloꝝ
 erit q̄daz sciētia maloꝝ. vt si obliuisci q̄ quis
 fede egit bonoꝝ est ⁊ reminisci maloꝝ ē. erit
 scire q̄ quis feda egit maloꝝ. **S**ilr autem ⁊
 in alijs. **I**n oib⁹ em̄ similiter opinabile est
 Sic p̄ docet terminare pblemata p̄icularia p̄ locos
 sumptos a generatione. Dicens scilicet delectatio vel
 discipline corruptio est bonū. tūc q̄dā disciplina vel telec
 ratio est mala. siue de nūero maloꝝ. Et silr si alicui⁹ disci
 pline vel telec ratio est corruptio est malū. tūc q̄dā discipli
 na vel telec ratio ē bona siue de nūero bonoꝝ. Et si aliq̄
 generatio alicui⁹ discipline est de nūero maloꝝ. erit q̄dā
 scia de nūero maloꝝ. Cuius est q̄m̄ obliuisci scie talis q̄
 quis feda agit. sic scilicet furari vel p̄dere est bonoꝝ. q̄ talia
 scire est maloꝝ. ⁊ scia practica loquēdoꝝ non speculatiua.
Silr autē e contra reminisci scie quia quis mala agit. de
 nūero maloꝝ est. sequitur e q̄ p̄bilitē q̄ scire scia practi
 ca. qua quis feda agit. est de nūero maloꝝ. **S**ilr autē ⁊
 in alijs. ⁊ in oibus talibus eque opinabile est vnum scilicet
 reliquoz in vniuersali ⁊ p̄iculari

Amplius ex magis ⁊ minus et similr. si ei
 magis q̄dē ex his q̄ sunt ex alio ḡne aliquid
 tale. illoꝝ autē nihil est. nec quod dictum est
 erit tale. vt si magis quid est disciplina q̄dā
 bonum q̄ voluptas nulla autē disciplina bo
 num neq̄ voluptas erit

Sic p̄ docet terminare pblemata p̄icularia per locos
 sumptos a mag⁹ ⁊ minus ⁊ ex similibus. Et p̄mo docet p̄
 locum a maiori. Sec̄do p̄ locum a simili. **Q**uo ad p̄m̄
 dicit si aliquid videtur inesse duobus vni magis. ⁊ alte
 ri minus. si tūc illi cui mag⁹ videt inesse nō inest. nec et
 illi cui min⁹ videtur inesse inest. vt si mag⁹ disciplina vi
 deatur esse bonū. q̄ corporalis voluptas. tūc si nulla discipli
 na sit bonū. vel de nūero bonoꝝ. sequitur q̄ nec voluptas q̄
 dam est bona vel de nūero bonoꝝ. Et itelligit istud de dis
 ciplina practica maloꝝ ⁊ de voluptate corporali q̄ non est
 naturalis ex ḡne nec et ex sp̄s. vocatur in sec̄do ethico
 ruz disciplina egritudinalis. ⁊ de his em̄ intellecta consi
 deratio generalis est

Et silr at ⁊ min⁹ eodē modo erit ⁊ interi
 mere ⁊ p̄struere. si s̄ ex silr quideꝝ vtrūq̄. ex
 minus at p̄struere. destruere at nō. **S**i em̄ si
 militē q̄dā ptās bonū ⁊ disciplina tūc si q̄dam
 ptās est bonū. ⁊ disciplina ē bonū. **S**i autē
 nulla ptās bona. nec disciplina. **S**i at minus
 q̄dā ptās bonū. q̄ disciplina ⁊ q̄dam ptās
 bonū. q̄ ⁊ disciplina. **S**i at nulla ptās bonum
 nō necē est ⁊ disciplinā nullā eē bonū. **D**ani
 festū est q̄ q̄m̄ p̄struere tantum ex minus est.
Dic docet em̄iare pblema p̄icularare p̄ locū a silr. ⁊ a mio
 ri. Dicens q̄ ex silr at ⁊ min⁹ siue q̄d min⁹ videt inesse eo
 dem mō erit p̄struere pblema p̄icularare. tam affirmati
 uum q̄ negatiū. s̄ dicit. **Q**uia p̄ locū a silr p̄tingit vtrūq̄

facere ⁊ interimere ⁊ p̄struere. p̄ locū dō a mioꝝ sum p̄tū
 p̄tingit tūc cōstruere. ⁊ nō destruere. q̄ a mioꝝ vs argu
 menti tūc affirmatiue. **E**t exemplificat. p̄. ⁊ illi duob⁹
 locis p̄mo de loco a simili. oīs quō pblema p̄icularare ē
 min⁹ p̄ illuz locuz vtroq̄ mō. nā si q̄dā ptās ⁊ q̄dā disci
 plina silr sint bona. tunc si q̄dā ptās est bona. q̄dam dis
 ciplina est bona. ⁊ tenet p̄ istam maximaz. **D**e similib⁹
 idem est iudiciū. **D**e em̄ exemplificat de loco a mioꝝ.
Nam si minus videtur q̄ q̄dā potestas sit bona. q̄ q̄
 dam disciplina sit bona. tunc bene sequit. si q̄dam potes
 tas est bona. q̄ q̄dam disciplina est bona. p̄ illā maximaz
Si illud q̄d minus videt inesse inest. ⁊ illud q̄d magis
 nō tū sequitur. si nulla potestas sit bona. q̄ nulla disciplina
 sit bona. p̄pter h̄. q̄ si aliq̄d p̄dicatū videt inesse duobus
 fm̄ mag⁹ ⁊ min⁹. non oꝝ si illud remoueatur ab illo cui
 minus videtur inesse. q̄ remoueatur ab illo cui mag⁹
 videt inesse. **D**ic q̄ solum t̄ locus a mioꝝ p̄structiue

Non tū autē ex alio ḡne ē destruere. s̄ ex
 eodē sumēti q̄ q̄d maxime est tale. vt si posiv
 tū est disciplina q̄dam bonū. si oñdatur q̄m̄
 prudentia non bonum. nec alia vlla erunt.
 q̄ nec q̄ maxime videtur

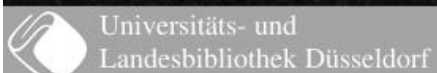
Sic p̄ docet terminare pblema p̄icularare p̄ locuz a maio
 ri. in his p̄dicatū s̄ eiusdem gl. Dicens nō soluz in his
 q̄ s̄ ex alio ḡne tūc p̄tingit destruere. s̄ et ex his q̄ sunt ex
 eodem ḡne. sumptē talibus p̄patis ad idem accidens
 ab eo q̄ sumit q̄d maxime videt esse tale in illo accide. et
 non inest ei accē. tūc et sequitur q̄ nec inest ei cui min⁹ vi
 detur inesse. vt si positum sit ab aliquo r̄ite. q̄ q̄dam dis
 ciplina est bonum. tunc accipiatur disciplina q̄dā q̄ ma
 xime videtur esse bonum. si cur prudentia. si ergo ostēdet
 q̄ prudentia non est bonum. sequitur q̄ nec aliqua alia dis
 ciplina est bonum. q̄ minus videtur esse bonum. q̄ si illū
 q̄d magis videtur inesse non inest. nec illud q̄d min⁹ vi
 detur inesse inest. **S**unt autē disciplina ⁊ prudentia eiusdē
 gl. moralis q̄d est virtus intellectualis

Circa textū expositum sūt dubia.

Prim⁹ est. **A**tz. pblema p̄icularare p̄ em̄iare p̄ locū a simi
 li p̄structiue ⁊ destructiue vlr. **E**t videt q̄ non. **Q**uia nō
 sequitur si a ⁊ b silr se h̄nt ad c. si a est genus ad c q̄ b est ge
 n⁹ ad c. q̄ nō puenit plura eē eiusdē ḡni. **S**ilr nō sequitur
 si a ⁊ b ordinatur ad c. si a est definitio ei⁹ q̄d est c. q̄ b sit
 definitio eiusdē. **Q**uia eiusdem non p̄tingit eē plures defi
 nitōes. **S**o⁹ sic vt in exemplis text⁹ sūt oñsuz. **A**d
 obiecta est dōm. q̄ loc⁹ a silr in essentialib⁹ p̄dicatū nō re
 net p̄structiue. s̄ tūc in accidentalib⁹. **S**z s̄ b instatur sic
 bñ sequit si a ⁊ b silr ordinatur ad c. si a non est definitio. nec b
 erit definitio. q̄ p̄ p̄iam i edrio si b est definitio a est defi
 nitio. **A**d q̄d dōm. q̄ p̄ia i edrio nō t̄z in p̄tratijs. nisi i
 p̄dicatū essentialib⁹ ⁊ essentialib⁹ subordinat. vt si albedo ē color.
 illud q̄d nō est color. nō est albedo

Secūdum dubiū est.

Quō pblema p̄icularare em̄iare in h̄. cū tū p̄icularare sit
 in vlr. ⁊ ex ip̄o em̄iare vt dicitur est. **S**o⁹. **A**lberti est p̄icta
 re duplex vni a signo p̄icularari. ⁊ nō oꝝ ponit vlr. **A**li
 ud ē p̄icularare fm̄ rē. ⁊ hoc opponitur vlr. inherenti. ⁊ s̄
 datur in natura accōt. ⁊ tracti. ⁊ de tali est h̄ fm̄. ⁊ id cū
 accōt. ⁊ tracto in eodem libro terminatur

Ampli⁹ ex hypotesi silt^r pbantē si vni r oi
ineē vt si aia hōis imortalis. r alias imorta
les. Si āt hec nō nec alias. Si ḡ alicui inē
posituz ē. oñdēdū qm̄ nō inē alicui. Cōseqt
ei p hypotesim nulli inē. Si āt alicui n̄ inē
posituz ē. oñdēdū qm̄ alicui inē. Nār sic p se/
quit omib⁹ inē. Palā ḡ qm̄ q hypotesi vrit^r
facit pblema vlt pti^rlariter positū. Nā pti/
culariter pcedēte vlt pbat p^riteri. eo q vni r
oim̄i similiter probat inesse

In hoc scdo caplo pbs docetēmiare pblema de acci/
tente p^rato. r nō p^rtracto ex hypotesi r sup^rōne. Dicens
sit ista hypotesis si aliqd p^rdicatur siue accis sit. pbatuz
in esse alicui. q tūc et sit. pbatū in esse oim̄i. r si cui siue ali
cui nō inest sit. pbatū q nulli inē. vbi grā sit hypotesi. q
aia cuiusdā hōis sit imortal. seqt ex hypotesi q aie alioz
hōim̄ sint imortales. Si vō e regione ref q b aia hōis
nō sit imortal nec aie alioz hōim̄ erūt imortales. Si er/
go rīs pbat alicui inē. oñdēdū est ab o^rponēte qm̄ ali/
cui nō inē. ex quo seqt p hypotesim nulli inē. Si vō ali
cui nō inesse ponat rīs oñdēdū est qm̄ alicui inē. ex quo
p hypotesim seqt oim̄i esse. Palā igit est q q in tēmiatōe
pblemat^r pti^rcular^r hypotesi vrit^r. facit de pti^rculari. pble/
mate vlt. si p^riteri sic est in vno ita ēē i oib⁹ alijs. vlt sic nō
est i vno ita nec ēē in aliquo alioz. r sic eū q pti^rcularit^r a/
liquid inesse l non inē. pbat vlt oportere p^riteri. eo q
vni r oim̄i silt^r pbat. Dicit em̄ sic est i vno ita ēē i oib⁹ alijs

Cū āt idēfinitū ē pblema vno mō destru
ere p^rigit. vt si dixerit voluptatē ēē bonū vlt
nō bonū. nihil aliud defminās. si ei volupta
tem aliquam dixerit bonum esse. oñdēdū
vniuersaliter qm̄ nulla. si debeat interimē p/
positum. similiter autēz si aliquā dixerit vo/
luptatem nō esse bonum. ostenditur vniuer/
saliter qm̄ omnis. aliter vero non contingit
interimere. Si em̄ ostenderimus qm̄ est qdā
voluptas bonum vel non bonum. nondum
interimitur ppositum. Palam ergo qm̄ inte
rimere quidem vno modo dicit. Cōstruere
aut dupl^r. Siue ei vlt oñderim⁹ qm̄ ois vo
luptas bonū. siue qm̄ ē qdā voluptas bonū
oñsū erit qd ppositū ē. Silt^r āt r si oporteat
disputare qm̄ ē qdā voluptas nō bonū. si oñ/
derim⁹ qm̄ nulla bonū. l qm̄ qdā voluptas
nō bonū. oñdētes crim⁹ vtrūqz. r vlt r pti^rcu
larit^r. qm̄ est qdam voluptas non bonum

Hic p. docetēmiare pblema indefinitum r pmo oñdēt
quō p^rstrui r destrui possz. pblema idēfinituz sumptū siue
tēmiatōne. Scdo q^riter possz destrui pblema idēfini/
tum sumptum cum tēmiatōne vel tēmiatōib⁹
Scda ibi (Cuz āt tēmiatōne fuerit) In pncipio vult
q pblema indefinitum potest dupliciter construi. Ex^o
vt voluptas est bona non addendo signum ad tēmi/
nandum subiectum quo trahatur ad standum. p pti^rcla

ri vel vlt siue dixerit voluptatem nō esse bonū. negat. Cō
struitur āt istud pblema duplici. Ano^o ostendendo ei⁹
vlt. scz ois voluptas est bona. Alio^o p pti^rcularē. scz q/
dā voluptas est bona. p vtrāqz em̄ istaz oñ^o pblema ide
finituz scz q voluptas est bona. Scz destruedo pblema p
dictuz nō sufficit pti^rcularē vel idēfinitā destruire sibi suc
cōtrariā ista videlicz aliqua voluptas nō est. qz sic vlt. p
pōnes i materia pti^rgenti pnt esse silt^r vere. hōz oñdere sibi
o^rpositā p^radictōne istā scz nulla voluptas est bona. et
ergo p^rstruit dupl^r r destruit simpl^r. r sic rēplificat de cō
strucone r destrucione. pblemat^r affirmatiu^r. ita et
in textu exemplificat de negatiu^r

Cū autē tēmiatōne fuerit positio duplici^r
interimere erit. vt si ponat alicui quidē inē
voluptati bonū ēē. alicui āt non inesse. siue
em̄ oim̄is ostendatur vt voluptas bonū. siue
nulla. interimptū erit. ppositum

Hic p. docet destruire pblema idēfinitū sumptū cū de
tēmiatōne l tēmiatōib⁹. Dicit cū pblema idēfinitum
fuerit tēmiatuz aliq tēmiatōne. vt si dicat vna volup/
tas ē bona vna voluptas nō est bona. tūc p^rigit illud du/
pliciter destruire. Ano^o oñdēdo q ois voluptas est bona
Alio^o oñdēdo q nulla voluptas est bona. ppter hoc q ad
destrucione cuiuslibz p^r copulatiue sequitur destrucio
copulatiue cuius sunt ille ptes

Si autē vnā voluptatē tātum posuerit bo
nū esse. tripl^r p^rigit interimere. Qñdentes
ei qm̄ ois l nulla. l qm̄ ples qz vna bonū est.
interimētes erimus ppositum.

Hic pbs docet destruire pblema sumptum cum dua
bus tēmiatōib⁹ vel duplici tēmiatōne scz cū
vnum r tū. vt si dicatur tū vna est voluptas volens q
hoc p^r tripl^r destrui. qz ples qz vnā habet causas vritat^r.
si ei oñdatur omne voluptatē esse bonam. sicut epicurus
dixit. siue nullam voluptatem esse bonā. siue oñdāt ples
voluptates ēē bonas qz vnā. sp iterimem⁹ siue destruem⁹
ppositū. r sic iterimitur qd tēmiatur cum dictōne ex
clusiua tripl^riter.

Pl⁹ vō tēmiatōne pōne. vt qm̄ prudētia v/
na sola ē vritū scia. ē iterimere qd dupl^r. Oñ
so ei qm̄ ois v^r scia l qm̄ nulla l qm̄ aliq alia
vt iustitia. l qm̄ eadem prudētia nō est scia.
tia. interimptum erit ppositum.

Hic p. oñt quot mōis p^rigit iterimere. pblea sumptū cum
triplici tēmiatōne. vbi grā sic b. prudētia vna sola vritū
scia ē. b. a. pblema p^r qd dupl^r iterimim⁹. p oñso q ois v^r ē
scia. sic dixit socrates. l oñso q nulla v^r ē scia. l oñso q
aliq v^r ē scia. vt iustitia q ē rōnali pte aie. sic prudētia. l
oñso q prudētia nō ē scia. qlibz ei istoz q^rtuoz mōz iter
emptū erit q prudētia vna sola virtutū ē scientia.

Utile āt r inspicerē i f glaria i qb⁹ inē aliqd l
nō inē dcm̄ ē. quē admo dū i vlt⁹ pblemati
bus. Ampli⁹ āt r i gñib⁹ inspiciēdū diuidēri
species vsqz ad indiuidua. sicut prius dictuz

Quartus liber

est. Nam siue omni videatur inesse siue nulli mi-
ta pferri pbādū vniuersali pferri aut ferre
instantiam in aliquo non sit

Hic ponit quod ad eminatū pblema indefinitū vtile ē
inspicere ad inferiora subiecti qz si illis inest vel saltē aliq
b pstruit pblema indefinitū. Secōdo et vtile est inspicere
in generib pdicati in qz aliquo pdicati p tinerē r vidē-
dum ad spēs pdicati si fuerit gen^o si aliqua spēs pdicati
inest subiecto pstruētū est pblema si nulla restructū est

Amplius in quib^o est aut specie aut nume-
ro determinare accūs pspiciendū si nullum
horū inest vt quoniā temp^o non mouet nec ē
mōtus ānumerādi quot sunt species motus

Nam si nihil horū inest tempori manifestuz
qm non mouet nec est motus. Sicut autē r qm
aia nō est nūerus diuidētū qm omnis nūerus
aut abundans aut pfectus. Nam si anima
neqz abundans neqz pfectū palā qm nō est
nūer^o q ad accūs p h mōi r sic argumētādūz
Hic rōz inspicere ad pcenta s b pdicato accūs. Dicēs si p
dicatū fuerit eminatū accūs et si est gen^o inspicendū est ad
suas spēs r si nulla illaz iest s b cō restructū ē pblema r
re b cōphicat vt si velim pbare q tēp^o non mouet nec
est mot^o vt quidā dixerūt vidēdū est opponētū re spēs
mot^o q r latio alteratio diuatio augmētatio r si tēp^o ē
aliquid illoz rōc temp^o est mot^o si nō non. Aliud q^m si
velim videre an aia sit nūerus sic dixit plato opponētū
valet diuidere numez in spēs suas in quib^o ois numer^o
p tinerē r qm ois numer^o aut abundans aut pfectus aut
diminut^o est si anima non est aliquis istoz manifestum
est q non est numerus r sic erit in cōmptum pblema p
blema igitur re pdicato qd est accidens p h mōi loco
re dōn est r silibus his erit argumentandum

Circa textum expositū sūt dubia.

Prīmū est qd quid philo soph^o spēalit^o docet eminare
pblema pculare cū tū p tinerē sub vli. So^o Albi qz
uis idicursu syllogistico ppendit s b pculari idem iū
tū in pblematib^o spēalit^o hz eminatōez qz i hoc differt a p
riculari q pculare dō esse eminatū fm esse r rōez r sig
nū indefinitū aut idem iū in pte fm rem^o h non fm ra
tionem q signo reterminatur r qz hoc modo differūt. ba
lent etiam differentes terminationes

Secūdum dubium est

Atz pblema pculare r vte eminat^o eisdē locū dō p
textu. Et videt q nō qz opposita nō hnt eminari eisdēz
locū pblemata vlia r pcularia s b o pposita. q nō emi-
nāt eisdē locū s b pculatōib^o. Secōdo loc^o a p tibus i
q titate vz ad eminatū vte r tū nō vz ad eminatū pcul-
lare p qz i ipō arguit a p tibus ad vter nō ad pculare
Tertio Solū vliuz ē scia s loci dialecticidat ad emina-
dūz pblema igit^o nulla s b pcularia emiabilia. So^o
sic vt exēplariē in textu onūz fuit. Et p3 p locū a toto i
q titate ad suas ptes. Ad obiecta i oppo^o. Ad p^o est
dōz litz pblema vter pculare opponat material^o r re
pte q titate nō tū formal^o ex pte q titate et pnt formal^o
accepta s rōez vliuz r pculari b cō oppo^o r tū eisdē locū

emari in q tū in tona dūa ad vte s b modūz emiciādū seq
tur r pculare. Ad scōm ē dōm litz tal^o loc^o p se v3
ad eminatū pblema vte tū qz p tū in q tūz ad vte seq^o p
titulare et v3 ad eminatūz pblema pculare. Ad ter-
tūz ē dōm q pculariū p dicator^o fm q s b vliuz pōt
ē scia. Et sic vliuz p dō p tūz v tute sua dōnes pculares
quas necārie p lege s b lēnāz verificat. Et tū re 3° li
bro topicoz dōm sufficiat p textuali re datione.

Est hec autē de his q ad gen^o r p p i
um pspiciendū s b ar hec elemēta eo-
rum q s b ad definitōes. De eisdem
aut his raro fiunt consideratōes

disputantibus

Gre ē quart^o liber topicoz. In q p re mīat re pble-
mate g r ānēro et qd est dia gnalis. Et diuidit i sex ca/
pitula q patebūt i p cōssu. In p^o docet eminare pblema
g nō ptracta inspicēdo ad vnuz gen^o r vna gl definitōem
Et p^o p mittit itētuz. Dicēs q post hec q dicta s b dōm est
re his q p tinerē ad gen^o. h est ad inesse vt gen^o. vt non in-
esse. Et re locū r consideratōib^o p tinentibus ad p
p ruz siue ad pblema re p p rō terminandū. ppter hoc
qz genus r p ruz s b elemēta h est pncipia eoz q s b ad re/
finitōes h est eminatōes pblematū g r p ruz s b pncipia
eminatōuz pblematuz definitōis. Quia gen^o r p ruz in
grediunt definitōes d rūt tū qz gen^o in p p rā forma p p ruz
um ar fm et definitōem. Definitio aut p ruz est p dicator
p uerim re illo cui est p p ruz r h eadez definitio cōuenit
definitio nō h est definitio cōuenit p dicator cōuertibiliter.
Alia et cā q vte ē re his re mīare ē Quia re eisdēz p dī-
cat^o p babil^o sumunt s b iesse vt gen^o r in eē vt p ruz. raro
in disputatōib^o hnt consideratōes. Et h cāz locti assignē i
libro diuisionū Quia q dāz ātūz in eē vt gen^o s b in eē vt
accūs cōphēdere voluerūt. p p b qz in eē vt accūs r in eē
vt gen^o i b p uenit qz ē nō cōuertibil^o in eē. Rō nō quā-
tuz ad in eē vt p ruz est q b voluerūt cōphēdere s b in eē
vt definitio. cūz vterūz p ruz sit r vterūz cōuertibil^o p dī-
cat^o. Utile igit^o est ista distiguere ne vnuz s b altero cōrūt
ē credat^o s vniūz qz sit p dicator ab alio distictuz s b dis-
tictū modūz ibere dī s b cōsideratōib^o r locū ostendatur.

Si g poat gen^o alie^o ex tūz p mū q dē in-
spiciendū ad oia q cognita s b ei qd dō si de a
liquo nō p dicit que ad modū i accūte. velut
si voluptat^o gen^o ponatur bonum. si aliq v o/
luptas nō bonū. Nā si sic palā qm non gen^o
bonū voluptat^o ē. Nā gen^o de oib^o q s b sub
eadem spete p dicator.

Hic p qz qz intētuz sūū pōnēdo p dicatorōes. P rā ē. Si
aliquid fuerit assignatū alicui vt gen^o. tūc inspicēdum est
ad oia q s b illi qd p g nē pōsituz ē cognā. h est cūsdē coo-
diatōis i linea p dicatorali et qd gen^o dō qz dōia q s b siue
coordinatōis s b essentiā originata s b ab ipō. r iō re oibus
illis p dicator r g si iuenit q aliquo illoz non p dicator.
que ad modum re accidente in scōo libro dictum est. tūc
non erit genus illud qd pro genere assignatum est. r p/
blema p pōsitum est interimendum. Cuius exēpluz est
vt si voluptatis genus ponatur esse bonum sicut epicur^o
ponit. tunc si aliqua voluptas est non bonum. sicut vo-
luptas egritudinalis sicut in recimo ethicoz dicitur. r
hoc concedatur manifestum q bonū nō ē gen^o voluptat^o
ff ij